

de mens.^{uvv} magazine

Dossier:

STEM!

LOKALE VERKIEZINGEN
14 OKTOBER 2012

**“Die ene
zeester maakt
het verschil.”**

**De drijfveren van
Maxime De Winne**

**DE KERK ZORGT VOOR
BABYBOOM IN RIO**

vrijzinnig humanistisch tijdschrift
voor de maatschappelijk geëngageerde mens

de mens.^{uvv}
is vrijzinnig humanistisch

deMens.nu – Unie Vrijzinnige Verenigingen vzw

Federaal Secretariaat
Brand Whitlocklaan 87
1200 Sint-Lambrechts-Woluwe
T 02 | 735 81 92
F 02 | 735 81 66
info@deMens.nu
www.deMens.nu

hoofdredactie
Sonny Van de Steene

eindredactie
Julie Van Garsse

redactie
Olivier Beys
Franky Bussche
Veerle Cannoot
Liza Janssens
Anne-France Ketelaer
Riet Lavreysen
Jasmien Peeters
Sonny Van de Steene
Sarah Van Gaens
Julie Van Garsse
Marina Van Haeren

lay-out
GrafiekGroep

foto's cover, pagina 8, 10, 12
© Jeroen Vanneste

foto's pagina 3, 13
(enkel foto Kathleen Van Steenkiste)
en dossier pagina 23
© Isabelle Pateer - Otherweyes

Cartoons dossier pagina 1, 4, 5, 6, 7
Lectrr

Cartoon pagina 35
Luc Vernimmen

deMens.nu Magazine wordt gratis verspreid binnen de vrijzinnig humanistische gemeenschap. De redactie van deMens.nu Magazine is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de door derden geleverde artikels.

Onder auspiciën van de Unie Vrijzinnige Verenigingen vzw.

Lid van de Unie
van de Uitgevers van
de Periodieke Pers

Conform de wet tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (8 december 1992) delen wij je mee dat een aantal van je persoonsgegevens opgenomen worden in ons adressenbestand. DeMens.nu zal, als houder van dit bestand, je gegevens verwerken in het kader van volgend doeleind: verspreiden van publicaties en interne communicatie.

Op schriftelijk verzoek, gericht aan mevrouw Marina Van Haeren, algemeen directeur, Brand Whitlocklaan 87 te 1200 Sint-Lambrechts-Woluwe, kan je een overzicht krijgen van de door deMens.nu over je opgeslagen persoonsgegevens. Onjuiste gegevens verbeteren wij op je verzoek.

Reacties op dit nummer kan je steeds doormailen naar info@deMens.nu. Deze worden, na overleg en goedkeuring door de kernredactie, geplaatst op de website bij de rubriek Reacties van het desbetreffende deMens.nu Magazine of verschijnen in het volgende deMens.nu Magazine.

Je kan je gratis abonneren op deMens.nu Magazine.

Hoe? Stuur een mailtje naar
info@deMens.nu

OF stuur een brief naar
deMens.nu-UVVvzw
Brand Whitlocklaan 87
1200 Sint-Lambrechts-Woluwe

Met vermelding van je naam en adres.

Achter het gordijn

e eerste keer was wat onwennig. Er suisde adrenaline door m'n lijf toen ik het gordijn achter me dichttrok en het rode potlood nam. Ik deed die zondagochtend wat velen in België deden: stemmen. Een bolletje kleuren lijkt simpel.

(Inderdaad, in m'n thuishaven Gent houden ze nog trots vast aan het potlood.) Maar het wordt gewichtiger wanneer je stilstaat bij de lange weg die eraan voorafging. Van een systeem waarbij enkel rijken konden stemmen naar algemeen enkelvoudig stemrecht met opkomstplicht. Nu kan en moet bijna iedere Belg zijn of haar stem laten horen. Er zijn ongetwijfeld tekortkomingen aan ons democratisch systeem. Op lange termijn denken lijkt soms enkel de dapperste (politici én kiezers) gegeven. Het is ook niet altijd evident dat de grootste groep rekening houdt met de minderheden. Maar zoals Winston Churchill zei: "Democratie is de slechtste regeringsvorm, op alle andere methoden die al geprobeerd zijn na."

Op 14 oktober zijn er lokale verkiezingen. We stemmen voor een nieuw gemeente- en provinciebestuur (en Antwerpenaren ook voor een stadsdistrictsraad). De politieke niveaus die het dichtst bij de burger staan, met onmiddellijke impact op het dagelijkse leven. Daarbij hoort ook levensbeschouwing. Vrijzinnig humanisten vinden dat een overheid geen levensbeschouwelijke voorkeur mag hebben, opdat iedereen op een gelijke manier behandeld zou worden. Op 23 juni brainstormden vrijzinnig humanisten hierover. Het resultaat: een bundel handvaten die de levensbeschouwelijke neutraliteit kunnen bewerkstelligen. Deze bundel zal naar de verkozen lokale politici gestuurd worden. Enkele speerpunten staan op pagina 23 van het dossier.

Maar wat is dat ene stemmetje in het licht van honderdduizenden? Hoe je het ook draait of keert: één stem vormt samen met vele andere een luide schreeuw. Akkoord, democratie is meer dan verkiezingen, maar door te stemmen maak je deel uit van de samenleving én bepaal je mee de richting waarin de maatschappij zal evolueren.

Sonny Van de Steene

inhoud

6

foto: © Jeroen Vanneste

8

14

13

Dossier

Stem!

Lokale verkiezingen
14 oktober 2012

UITNEEM-
BARE
KATERN
24 PAGINA'S

Wacht je al jaren op een park in de buurt? Meer fietspaden? En hoe zit het met kinderopvang? Deze en andere concrete kwesties staan op 14 oktober op de agenda. Die zondag kiezen we immers onze lokale beleidsmakers. Een belangrijk moment, zo vinden de meeste mensen in onze straatinterviews, al is niet iedereen overtuigd van het nut van die zondagactiviteit. Herkenbaar? Lees dan het interview met Kris Deschouwer. De VUB-politicoloog legt uit waarom je maar beter je zegje doet in het stembokje. Wat er precies op het spel staat, krijg je te horen van Wim Van Roy (De Wakkere Burger). We doken ook achter de schermen van de verkiezingsshow met enkele lokale politici en voelden hen aan de tand over levensbeschouwelijke thema's. Woeliger water troffen we aan bij de piepjonge Belgische Piratenpartij, die een nieuwe vorm van democratie aan land probeert te zetten. Waar iedereen het alvast over eens is: stemmen is de basis van een democratie. Sommigen moeten echter zwijgen, zoals bepaalde veroordeelden. Wij gaven hen het woord. Je ziet: er wacht een flinke portie leesvoer. Stem dus snel af op ons dossier.

[jvg]

17

18

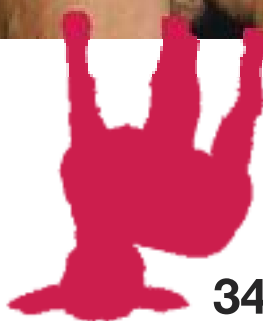
foto: © Libella Photography

22

26

34

6 Markant

8 Onderhuids

"Er bestaat geen absolute waarheid"
Maxime De Winne ongecensureerd

Bij deMens.nu

13 Dagschotel

20 Vrijwilligers van bij ons

22 Ingezoomd

30 Actua

O.a. de lange arm van de Kerk op VN-milieutop
Rio+20

Jongeren boven!

14 Jong.nu

Sylvie Tack: jonge advocate strijdt voor waardig
levenseinde

18 Gedachtestreepje

Gedachten zijn vrij

17 De mening

Truus Druyts legt uit waarom we ruzie maken

19 Column pdw

34 Column Anne Provoost

Wetenschap

24 Onder de loep

Homofob? Misschien ben je homoseksueel...

26 Eureka

Ouder worden is een ziekte (die je kan genezen)

27 Breinpijn

28 Van de bovenste plank

35 Cartoon

36 Er is een huisvandeMens in je buurt!

mar★ kant.

Markant bundelt merkwaardige, opzienbarende en grappige artikels uit de media.

Saudi (v)zkt werk

De Saudi's plannen een stad enkel voor vrouwen. In de golfstaat heerst immers een chronisch tekort aan goed opgeleide arbeidskrachten, terwijl massa's vrouwen met universitaire diploma's thuiszitten. Ze kunnen niet gaan werken omdat Saudi-Arabië een zeer strenge scheiding der geslachten oplegt. De zedelijkheidsregels verbieden vrouwen om achter een stuur plaats te nemen en om in een kantoor te werken waar ook mannen aanwezig zijn. Buitenshuis geld verdienen is dus haast een onmogelijke opdracht. Om vrouwen toch meer kansen op financiële onafhankelijkheid te geven, werd besloten om volgend jaar een stad te bouwen waar enkel vrouwen werken. Die stad zal verrijzen in de oostelijke stad Hafuf, waar 5.000 'vrouwelijke' banen

zullen gecreëerd worden in de farmaceutische sector, de textiel- en voedselindustrie.

Bron: Gazet Van Antwerpen, 14 augustus 2012

Van zon tot maan

Foto: New England Journal of Medicine

Wat is er leuker bij mooi weer dan het autoraampje open te draaien en de zon op je huid te voelen? Toch geldt ook hier: geniet met mate. Een 69-jarige Amerikaanse trucker deed het 28 jaar lang en het resultaat is angstaanjagend. Het *New England Journal of Medicine*, een van de invloedrijkste medische tijdschriften in de Verenigde Staten van Amerika, publiceerde de foto van de man met het onderschrift "Wat de zon kan doen met onze huid". Het

gezicht van de trucker ziet er aan de linkerkant twintig jaar ouder uit dan aan de rechterkant. Rimpels en groeven veranderden de huid in een maanlandschap. Het tijdschrift wil zo het gevaar van uv B-stralen aantonen. Deze kleuren de huid bruin, maar zorgen ook voor rimpels en kankers. Smeren is dus de boodschap, ook in de auto.

Bron: Gazet Van Antwerpen, 5 juni 2012

Eenzaam in New York

Stel je voor dat je in een grootstad als New York zonder familie of vrienden valt. Het overkwam Jeff Ragsdale. Hij ontvluchtte zijn eenzaamheid door te gaan drinken en kreeg zelfs zelfmoordgedachten. Op een dag besloot hij om een gele flyer te verspreiden met daarop zijn nummer en de vraag om hem te bellen om te praten. Het leverde hem een stortvloed van reacties op. Doordat de flyer ook via Twitter en Facebook verspreid werd, kreeg hij al maar liefst 70.000 telefoons en dat van overal ter wereld. Dagelijks hangt hij nu zestien uur

aan de telefoon en leest hij meer dan 300 smsjes. Hij merkt dat er heel wat eenzaamheid is in de wereld. Voor Ragsdale leverde het 20 goede vrienden op, een boek en een mogelijke verfilming van zijn verhaal. Wil je Jeff ook eens bellen? (347) 469-3173!

Bron: Gazet Van Antwerpen, 3 augustus 2012

Non op Wall Street

Verschillende religieus geïnspireerde beleggers leggen bedrijven het vuur aan de schenen. Vaak beheren ze een pak geld. Zo investeert de Church of England een kleine 10 miljard euro en houden de zusters oblaten van de Onbevleete Maagd Maria Lloyd Blankfein, de machtige CEO van zakenbank Goldman Sachs, in de tang. In het totaal beheren de zusters zo'n 360 miljoen euro aan aandelen van bedrijven. Maar God en Wall Street, gaat dat samen? Volgens Céline Louche, expert duurzaam beleggen aan de Vlerick Leuven Gent Management School, zijn gelovige beleggers erg gesteld op discretie, want "er hangt een taboe rond de combinatie geloof en geld". Volgens Louche is er echter geen probleem op voorwaarde dat deze gelovigen de ethische principes respecteren. Gelovige activisten beroepen zich dan ook vaak op universele principes over goed en kwaad, aldus Louche. De meesten pleiten voor mensenrechten, sociale gelijkheid en respect voor de natuur.

Bron: De Tijd, 8 juni 2012

Joodse joden^{hater}

Het zal je maar overkomen. Bekend staan om je antisemitische uitspraken en er plots achter komen dat je zelf van joodse origine bent. Het Hongaarse extreemrechtse Europarlementslid Csanad Szegedi heeft het dan ook even moeilijk gehad toen hij dit te weten kwam. Tegenover de pers vergoelijkte hij zijn situatie: "Ik denk dat wat telt niet is te weten wie er van het zuivere Hongaarse ras is, maar dat het belangrijk is hoe men zich gedraagt als Hongaar". Toch werd hij gedwongen om uit de partij te stappen, die hem ook liever zijn zitje in het Europees Parlement ziet opgeven. De officiële reden hiervoor is niet dat hij joods is, maar het vermoeden dat Szegedi een poging tot corruptie zou ondernomen hebben. Na zijn ontdekking wil de Hongaar als boetedeling het vroegere nazi-concentratiekamp Auschwitz bezoeken

Bron: *Le Huffington Post* (overgenomen door *De Morgen* en *Het Laatste Nieuws*), 27 juni 2012; *De Standaard*, 16 augustus 2012 en *De Morgen*,

18 augustus 2012

Stoer (be)stuur?

Zeg niet te gauw, het is weer een vrouw! Of toch wel? De burgemeester van het Duitse stadje Triberg is er in elk geval van overtuigd dat mannen betere chauffeurs zijn dan vrouwen. Op twee volgens de burgervader "erg moeilijk bereikbare parkeervlakken" in de plaatselijke parkeergarage plaatste hij een marssymbool. Het gaat om smalle parkeer-

plaatsen waar auto's enkel met veel gewring in en uit kunnen rijden. "Mannen zijn nu eenmaal beter in dit soort dingen", vond de burgemeester. Daarnaast reserveerde hij 12 "gemakkelijke" plaatsen voor vrouwen. Of dit voor minder verkeershinder zorgt, is echter lang niet zeker: op de parkeerplaatsen met het marssymbool komen veel mannen hun rijkunsten tonen, terwijl vrouwen willen bewijzen dat ze er ook wat van bakken.

Bron: *De Standaard*, 8 juli 2012

Verboden te fluiten

Het hoort haast bij bouwvakkers als worst bij stoemp: fluiten naar vrouwelijke voorbijgangers. Toch houden vrijpostige heerschappen voortaan beter hun mond. De federale politie beschouwt fluiten immers als "een handeling van openbare zedenschennis". De interpretatie van deze handelingen is recent uitgebreid. Volgens Kaatje Natens van de persdienst van de federale politie verwezen deze handelingen vroeger enkel naar feiten zoals exhibitionisme. De nieuwe omschrijving omvat alles wat de eerbaarheid van iemand kan kwetsen, zoals fluiten of oneerbare voorstellen doen. Het gevolg hiervan is dat het aantal

vaststellingen van openbare zedenschennis explodeerde in 2011. In een jaar tijd stegen deze met 55 procent: van 1.097 naar 1.699.

Bron: *De Standaard*, 28 juni 2012

Couch potato

Is je kind ook een tv-plakker en een sofahanger? Dan is het niet alleen. Jongens tussen 8 en 10 jaar oud sporten slechts 24 minuten per dag, meisjes maar 17 minuten. Dat stelden onderzoekers van de universiteit van Newcastle vast. Ze steken gemiddeld niet meer dan 4 procent van hun tijd in actief bewegen. Dat is bijzonder weinig als je weet dat de standaard aangeraden hoeveelheid beweging een uurtje per dag bedraagt. De onderzoekers opperen dat scholen meer aandacht zouden moeten besteden aan lichamelijke opvoeding en meer verschillende sporten moeten aanbieden. Ze vrezen dat de kinderen van vandaag door hun 'sofatijs' en hun honger naar junkfood wel eens de eerste generatie zouden kunnen zijn die op een jongere leeftijd sterft dan haar ouders.

Bron: *De Morgen*, 21 juni 2012

A man with short brown hair, wearing a blue, red, and white plaid shirt, stands with his hands clasped in a prayer position. He has a serious, almost pained expression on his face. Behind him is a large, ornate golden crucifix mounted on a red curtain. Below the crucifix is a golden, arched structure, possibly a reliquary or a decorative altar piece.

Er bestaat **geen** absolute waarheid

Interview met
Maxime De Winne

Op 17 januari 2011 werd Maxime De Winne met een knal beroemd in Vlaanderen. Nachtuilen kenden hem al als belspelpresentator. In de beruchte *Basta*-uitzending van die dag bleek echter dat Maxime De Winne undercover was gegaan. Samen met het *Basta*-team en whizzkid Gaëtan De Weert legde hij het bedrog achter de spelletjes bloot. Het resultaat: de belspelletjes werden van de Vlaamse buis afgevoerd. Ondertussen gaf hij ook gestalte aan de Dank-u-Man van de Bond zonder Naam en speelde hij Tibo in de soap *Thuis*. Wiens huwelijk met Franky veel weerklank kreeg in de pers. Sommigen kennen hem ook als theatermaker bij het collectief cirQ. Maar voor leerlingen van het Houtlandinstituut Torhout is Maxime De Winne in de eerste plaats leerkracht niet-confessionele zedenleer. We gingen onderhuids bij een ontwapenende duizendpoot.

Sonny Van de Steene - foto's: © Jeroen Vanneste

Atheïst tot in de kist

Waarom ben je leerkracht niet-confessionele zedenleer geworden?

Ik heb twee jaar Biologie gestudeerd, maar ik vond niet dat ik het DNA van een bioloog had. Tijdens de cursus wetenschapsfilosofie, gegeven door Diderik Batens, ontdekte ik dat ik wetenschap vooral boeiend vind als het gerelateerd is aan maatschappelijke problemen en ethiek. Dus ging ik Moraalwetenschap studeren. Daar ben ik tot de vaststelling gekomen dat dé waarheid niet bestaat. Hoe meer je te weten komt, hoe meer nuances er opborrelen en hoe minder je weet wat dé waarheid is.

Daarnaast werk ik graag met jonge mensen. Zo was ik ooit leider in de scouts. De brug met het onderwijs en het vak niet-confessionele zedenleer is dan vlug gemaakt. Ik vind zedenleer maatschappelijk relevant en leuk om te geven, omdat ik schoonheid en waarden kan overbrengen aan jonge mensen. Zij zitten met vragen en ik laat hen, zonder met de vinger te wijzen, bepaalde wegen zien.

Wat wil je zeker aan je leerlingen meegeven?

Ik wil dat ze bewust in het leven staan. Dat ze nadenken over wie ze zijn en wat ze zelf willen. Ik stimuleer hen om hun interne drive te ontdekken. Ik spoor hen aan om stil te staan bij de keuzes die ze maken. Ook niet kiezen is een keuze. Zij moeten beseffen dat ze keuzes mogen maken en daarbij niet afhankelijk zijn van anderen. Vind jij het net als je ouders belangrijk dat je Rechten gaat studeren?

Wil jij Rechten studeren? Wat zou je liever doen? Waarom? Ik maak hen ook duidelijk dat nadenken over je eigen levensbeschouwing relevant is, nu en later. Het is niet zomaar een vak op school.

Heb je het gevoel dat je daarin slaagt?

Het is een lang proces en de tijd die je met leerlingen doorbrengt, is beperkt. De schoolse setting, toch een koele en zakelijke omgeving, leent zich ook niet makkelijk om een band met iedere leerling op te bouwen. Ken je de metafoor van de jongen en de zeesterren? Een jongen wandelt op een strand vol zeesterren. Hij gooit ze één voor één in het water. Een oude man komt voorbij en vraagt waarom hij dat doet. De man wijst naar de vele zeesterren die nog op het strand liggen. "Wat je doet, heeft toch helemaal geen zin." "Toch wel," zegt de jongen, "die ene zeester maakt het verschil" en hij gooit er nog één in het water. "Weer één gered!" Ik beseef dat ik nooit tot iedereen zal doordringen, maar die enkelen bij wie dat wel lukt, zijn de moeite meer dan waard.

Welke rol speelde het niet in een god geloven in jouw keuze om leerkracht niet-confessionele zedenleer te worden?

Ik ga uit van het vrijzinnige gedachtegoed. Ik baseer me op wetenschap en ben dus atheïstisch, goddeloos. Maar alles staat of valt met een definitie. Want als god samenvalt met de natuur, dan ben ik gelovig. Aangezien een leerkracht niet-confessionele zedenleer verondersteld wordt een atheïstische levensbeschouwing aan te hangen, is het vak op m'n lijf geschreven.

Eén voor allen, allen voor één

Naast leerkracht niet-confessionele zedenleer ontmasker je de belspelletjes, speel je de homoseksuele Tibo in *Thuis* en ben je theatermaker. Kies je je projecten en rollen toevallig of zit er meer achter?

Ik ga in op een rol of een project wanneer deze me inhoudelijk interessant lijken, wanneer deze me uitdagen en ik het gevoel heb dat ik een meerwaarde kan zijn. Toen ze me vroegen om undercover belspelletjes te presenteren, wou ik dat onmiddellijk doen. Ik zag mezelf in die rol stappen. Het leek me leuk om te doen en nuttig om het bedrog aan het licht te brengen.

Je neemt rollen en projecten aan die maatschappelijk engagement uitstralen. Wat wil je ermee bereiken bij mensen?

Via theater, een show, spektakel of een creatief idee wil ik mensen confronteren met een bepaald probleem. Maar dat moet niet opgeblazen worden. Dat twee homo's in een soap als normale gasten worden neergezet, vind ik al goed. Nog beter wordt het als de pers dat oppikt. Zo kan het tot iets leiden. En ik ben zeker content als enkele homo's uit de kast komen omdat ze Tibo in *Thuis* zien.

Vertrouwen mensen je nog na de belspelperiode?

Mensen vonden m'n aandeel in de ontmaskering van de belspelletjes rock-'n-roll. Ze zeiden dat ik lef had. Ze bewonderden me omdat ik die rol lang heb volgehouden. Enkel in concrete werksferen zijn mensen achterdochtig. Toen ik bij *Thuis* begon, vreesden een aantal mensen dat ik er undercover werkte. Nee dus. Ik zou niet weten waarom.

Hoe reageerden mensen tijdens de periode dat je belspel-presentator was?

Mensen die me kenden, snaptten het niet. Ze vroegen zich af hoe ik als filosoof en theatermaker zoiets kon doen. Soms zeiden ze niets, maar voelde ik hun afwijzen. Dat deed pijn. Er waren gelukkig wel een aantal mensen die het wisten. Ik haalde daar kracht uit. Tegen enkele sceptische vrienden die niet op de hoogte waren, grapte ik dat ik misschien wel bezig was met een boek. Door zo'n

Een kleine twee jaar geleden is je vader gestorven. Heb je toen getwijfeld aan het bestaan van een god?

Mijn vader heeft een mooie dood gehad. Hij zat in zijn zetel met het kruiswoordraadsel nog in zijn hand. Het was direct gedaan. Maar voor de mensen die achterblijven is het zwaar. Ik vind het erg voor mijn ma. Zijn dood maakte mij ook kwetsbaarder, vooral in de relatie met mijn zoon. Het verinnigde onze band. Natuurlijk stel je je vragen op zo'n moment. Is er iets na de dood? Zit hij nu daar? Ik hoop van wel, maar ik ga ervan uit van niet. Ik ben er niet gelovig door geworden.

Vind je het nuttig om god in de klas te brengen en waarom?

Ik waardeer religies. Bekeken vanuit humanistische waarden is het Oude Testament razend interessant. Het bevat mooie metaforen, bijvoorbeeld over de menswording. Adam en Eva waren naakt en wilden een eikenblad omdat ze zich schaamden. Zonder eikenblad, zonder schaamte, zouden ze beesten gebleven zijn. Daarnaast biedt het een cultureel kader. Wanneer je in een museum kijkt naar een klassiek schilderij met daarop Sint-Sebastiaan, dan wil je toch weten wie hij is? Dat probeer ik aan mijn leerlingen mee te geven.

“Ik vind zedenleer maatschappelijk relevant en leuk om te geven.”

ironische opmerkingen begrepen mensen dat ik niet zomaar belspelpresentator was.

Is jouw vertrouwen in de mens geschaad door wat je gezien en gehoord hebt achter de schermen bij de belspelletjes?

Het concept van de belspelletjes overstijgt enkele individuen. Er wordt een format opgesteld, dat heeft succes en wordt overgenomen. Mensen vergalopperen zich vaak als er geld te verdienen valt en staan niet stil bij de gevolgen voor anderen. De crew met wie ik gewerkt heb, verwijt ik zelfs helemaal niets. Zij zijn slechts een stukje in de keten. Dit betekent niet dat er niets mis is met dat format of met de structuur die het mogelijk maakt dat het uitgezonden wordt. Een aantal mensen, van een lagere sociale klasse, komen er zeer berooid uit. Er wordt geld beloofd, terwijl dat er niet is. De belspelletjes doen eigenlijk hetzelfde als casino's, maar met veel grotere winstmarges. Mijn mensbeeld is er in elk geval niet door geschaad. Er zijn ergere dingen dan belspelletjes: concentratiekampen, de onmenselijkheden in Syrië...

Bemin je naaste als jezelf

Jij bent hetero. In *Thuis* speel je Tibo, die homo is. Vind je het moeilijk om een homoman neer te zetten?

Nee, helemaal niet. Het is niet moeilijk om te spelen dat je iemand graag ziet. Het maakt daarbij niet uit of het een man of een vrouw is.

Wat vinden je familie en vrienden ervan dat je een homoman speelt?

Zij vinden dat *wijs*. Zij maken er natuurlijk grappen om en plagen me er soms mee, net omdat ze het cool vinden.

Hoe reageren je leerlingen?

Zij vinden het ook fantastisch en zijn immens trots. Mijn leerlingen maken weinig van het feit dat iemand homo is. Tibo is ook niet zichtbaar homo. Het is geen 'janet'. Leerlingen die dat aanstootgevend zouden vinden, hebben niets om op te reageren. Mijn leer-

lingen kenden me al voordat ik Tibo speelde. Ik vraag me af hoe nieuwe leerlingen zullen reageren. Ik geef graag les en wil het lang blijven doen, maar de dag dat leerlingen of hun ouders me een handtekening vragen omdat ik Tibo uit *Thuis* ben, gaat het te ver.

Veranderde je omgeving door je bekendheid?

Ja. Ik verschiet ervan, maar sommige mensen vinden dat heel fascinerend.

Vind je dat leuk of eerder vervelend?

Wanneer iemand op me afstapt louter en alleen omdat ik Tibo ben, iriteert me dat. Net als mensen die denken dat ze me kennen, omdat ze Tibo elke dag zien. Maar soms leidt het ook tot mooie momenten. Onlangs kwam er een man bij mij staan. Het was een stoere bink. Hij was duidelijk nog niet uit de kast. Hij nam me in vertrouwen omdat ik Tibo was. Fantastisch wat mijn personage heeft teweeggebracht in zijn leven. Dat is iets anders dan mensen die gewoon opdringerig zijn.

Vrijheid als hoogste goed

Heb je het gevoel dat je bekendheid je vrijheid inperkt?

Soms betrap ik me erop dat ik met mijn hoofd naar beneden gericht op straat wandel. Soms vraag ik me af of de mensen achter me iets zeggen over mij. Maar ik probeer daar niet mee bezig te zijn. Ik wil me er niet anders door gedragen. Dus ja, ik ga nog steeds naar de supermarkt. (*lacht*)

Hoe wil je gezien worden door anderen?

Ik vind het onbelangrijk hoe onbekenden me zien, ook al is het natuurlijk niet leuk als je kritiek krijgt of als mensen je anders zien dan je bent. Het is een ander verhaal wanneer het gaat over de mensen waar ik om geef. Ik wil dat zij mij zien als iemand die er altijd voor hen is. Als iemand die, ook al is hij met veel zaken bezig, mensen echt graag kan zien.

Vind je het bevrijdend om verschillende rollen te spelen?

Een rol die maatschappelijk prikkelt en die me iets bijbrengt, vind

“Een acteur die 15 jaar lang dezelfde rol speelt, is geen acteur maar een ambtenaar.”

ik fantastisch. Maar het moet vernieuwend blijven. Ik wil exploreren en verschillende dingen doen. Dat geeft mij zin. Ik ben geen acteur of regisseur om 15 jaar in *Thuis* te spelen of hetzelfde programma te maken. Een acteur die 15 jaar lang dezelfde rol speelt, is geen acteur maar een ambtenaar.

Durven denken

Vind je jezelf een kritisch persoon?

Kritisch zijn is ook twijfelen. Ik ben een twijfelaar. Ik zoek constant. Dat hoeft niet altijd zwaarwichtig te zijn. Ik heb bijvoorbeeld weinig behoefte om zware filosofie te lezen, hoewel ik daardoor nog

kritischer zou kunnen worden. Het kritische vernuft zit voor mij niet in de letter, maar in een buikgevoel. Wanneer ik emotioneel door iets geraakt word, wil ik weten waarom en stel ik mezelf de vraag of ik genoeg redenen heb om te reageren. Ik laat ratio dus pas aan het werk als ik echt iets voel. Natuurlijk slop ik rationeel constant gegevens op over bijvoorbeeld politiek. Ik wil echter niet over alles een mening hebben. Enkel wanneer ik er emotioneel door geraakt word en me erin verdiept heb. Ik zal zwijgen over zaken waar ik geen bal van afweet. Dat betekent dus ook dat ik dingen laat voorbijgaan.

Vind je het belangrijk om een kritische houding bij je leerlingen te stimuleren?

Ja. Ik geef ze eerst voer. Ik reik hen feiten en een kader aan. Wanneer ze die info hebben en er iets bij voelen, dan pas kunnen ze hun mening geven. Want zoals de filosoof Wittgenstein zei: “Waarover men niet kan spreken moet men zwijgen”. Zo kan je een discussie verder laten gaan dan een gewoon cafégesprek.

Waarover ben je zelf ooit van mening veranderd?

Vroeger was ik op zoek naar de perfecte morele basis voor mezelf, de perfecte analyse, het perfecte systeem... Nu weet ik dat er geen absolute waarheid bestaat.

Agenda Agenda Agenda

Kathleen Van Steenkiste
vrijzinnig humanistisch
consulent huisvandemens Gent

Dagschotel Plat du jour Dish of the day

6u20: De krant uit de brievenbus halen en het ontbijt voor de huisgenoten klaar-maken. Radio 1 meldt 122 kilometer file, hallucinant.

7u39: Fietshelm op, fluo-hesje aan. "Hier rijdt een verlichte geest" staat op mijn rug. Het past bij me. Ik fiets naar het station. De treinreis geeft me de gelegenheid om te lezen: *Post voor mevrouw Bromley van Stefan Brijs*, een heerlijk boek.

8u35: "Goeiemorgen collega's!" Mails bekijken en een verslag maken van de samenkomst met een koppel voor een huwelijksplechtigheid.

9u30: Mijn eerste cliënte verloor haar man aan kanker. Ze zegt dat ze zich beter begint te voelen. Ik vraag haar om te verwoorden wat er nu anders is. Onze gesprekken betekenen veel: ze kan zich tonen zoals ze is en vrijuit spreken.

10u35: Snel een kop thee. Een aanvraag voor een afscheidsplechtigheid komt binnen. Ik maak tijd voor het gesprek met de nabestaanden en vind nog wel ruimte om een tekst te schrijven.

11u02: De volgende cliënt wacht al. Onze gesprekken zijn een zoektocht naar levenskwaliteit: wat geeft hem zin om verder te gaan? Moeilijk maar boeiend.

12u10: Op huisbezoek bij een cliënte die nauwelijks vrienden of familie heeft om op terug te vallen. Ze huilt, het verlicht even. Ik wil blijven, maar moet terug naar het werk.

13u13: Een collega wacht op me om samen te lunchen. Een moment om even te vragen hoe het gaat wordt al gauw een werkoverleg.

13u36: In mijn mailbox loopt de vraag binnen om een vorming te geven over existentiële pijn en zorg voor het netwerk Palliatieve Zorg. Ik bevestig snel en klim dan opnieuw de fiets op voor een huisbezoek.

15u45: Terug in het huisvandemens, even een adempauze en kijken wat er de volgende weken op het programma staat: vormingen geven, een huwelijksplechtigheid...

16u31: De thuisbasis wacht, mijn echtgenoot-kok heeft een lekkere maaltijd bereid. Een leuk vooruitzicht: samen met het gezin eten. Nog even de afwas doen, mijn boek ligt al te wachten...

maandag **dinsdag** woensdag donderdag vrijdag zaterdag zondag

Beginnen bij het einde

Jonge advocate strijdt voor waardig levenseinde

“Je mag dan nog de beste intenties hebben en de grootste diploma’s, uiteindelijk moet je de juiste mensen op het juiste moment tegenkomen.” Ze heeft geluk gehad, vindt Sylvie Tack. Met haar 31 jaar steekt deze advocate gespecialiseerd in medisch recht af tegen de gevestigde waarden in het euthanasiedebat. Ze nam reeds deel aan heel wat nationale en internationale congressen met uiteenzettingen over het beleid rond het levenseinde in zorginstellingen. Daarover gaat ook haar kersverse doctoraat aan de UGent. Ondertussen blijft Sylvie Tack verbonden aan de VUB-UGent-onderzoeksgroep *Zorg rond het levenseinde*. Maar waarom specialiseren in het einde, terwijl het allemaal nog maar net begint?

Julie Van Garsse

Sylvie Tack

De tenoren in het debat rond waardig levenseinde zijn vooral grijzende proffen met jaren ervaring en een ellenlang cv. En jij, een jonge advocate. Vanwaar de interesse in deze thematiek?

Ik ben er een beetje ingerold. Als achttienjarige wist ik absoluut niet wat ik wilde studeren. Ik kom uit een echte juristenfamilie, maar toch was Rechten niet per se mijn eerste keuze. Uiteindelijk ben ik toch in de voetsporen van mijn ouders getreden. Rechten leek me een handige studie, zo zou ik het contract van mijn huurappartementje begrijpen. *(lacht)* Toch boeide geen enkele les me enorm. Tot ik in mijn laatste jaar het keuzevak medisch recht volgde. Meteen wist ik: dit is iets voor mij. Geneeskunde leek me veel praktischer dan recht. Toch zag ik mezelf niet nog zeven jaar voor arts studeren. Dus werd het een licentie Medisch-Sociale Wetenschappen. Daar ontstond de passie voor bio-ethische thema's. Met het levenseinde werd ik plots geconfronteerd toen mijn vader op heel jonge leeftijd stierf aan kanker. Dat heeft mee mijn carrièrekeuze bepaald.

Je doctoreerde rond het levenseindebeleid in ziekenhuizen en rusthuizen. Een ongewone keuze.

Het is een heel menselijke materie. Doctoreren over iets technisch, zoals één of ander subartikel van een wetsebepaling, zei me niets. Maar over het beleid in zorginstellingen bestaan heel veel vragen van artsen en patiënten. De euthanasiewet en de wet op patiëntenrechten bestaan immers wel, maar die worden zeker niet altijd toegepast in de zieken- en rusthuizen. Instellingen leggen vaak bijkomende voorwaarden op voor euthanasie. Zo blijven patiënten soms in de kou staan. En hoe zit het met de rechten van de zorgverleners? Mogen instellingen de mogelijkheid van euthanasie wel beperken? Ik botste op een juridisch zwart gat.

Door je te verdiepen in de kwestie, stond je opeens in het rijtje van experts in het levenseinde. Hoe kom je zo snel zo ver?

Er zijn niet veel mensen die levenseindekwesties bekijken vanuit een juridisch oogpunt, terwijl hier juist veel nood aan is. Ik was de enige student aan de UGent die doctoreerde in medisch recht. Maar ei-

Sylvie Tack: "Er zijn niet veel mensen die levenseindekwesties bekijken vanuit een juridisch oogpunt, terwijl hier juist veel nood aan is."

genlijk heb ik vooral geluk gehad. Al heb je de beste intenties en de grootste diploma's, je moet vooral de juiste persoon op het juiste moment tegenkomen. Dat lukte me vooral door de jobs die ik jaren gecombineerd heb, namelijk onderzoeker en advocate medisch recht. Ik kwam veel in contact met artsen, zorgverleners en mensen die werken rond het levenseinde. Zij gaven me feedback.

Als advocaat vecht je tegen onrecht. Werd je ook in je onderzoek gedreven door verontwaardiging?

Ja. Zo is er het voorbeeld van een arts die ontslagen werd uit een Brussels ziekenhuis. Officieel had hij de euthanasiewet geschonden, in werkelijkheid handelde hij in strijd met het ziekenhuisbeleid. Ziekenhuizen volgen nog steeds een eigen ethiek: in het ene ziekenhuis kan iets wel, in het andere niet, terwijl de wet voor iedereen gelijk is. Dat wilde ik aan de kaak stellen. De euthanasiewet helemaal opnieuw ter discussie brengen, leek me niet haalbaar en niet wenselijk. Dus heb ik geprobeerd om, op basis van de huidige patiëntenrechten en andere normen, een juridisch kader te schetsen en een aantal concrete voorstellen te formuleren. Ik hoop echt dat ik hiermee iets kan veranderen.

Hoe voelt het om voor volle zalen te mogen spreken, in binnen- en buitenland? Gieren de zenuwen nog door je lijf?

Dat wordt een gewoonte. Al was de eerste presentatie in het Engels wel even slikken. Weet je, ik was vroeger een goede kunstschaats-

ster. Voor een competitiewedstrijd was ik extreem zenuwachtig. In mijn ogen kon er niets erger zijn in het leven dan dat. Dat blijkt te kloppen, nadien heb ik nooit meer dezelfde stress gevoeld. *(lacht)* Tijdens een spreekbeurt kan ik me immers steeds herpakken, mijn PowerPoint-presentatie staat voor me. Bij een schaatswedstrijd heb je maar één kans: val je tijdens een pirouette, dan is het gedaan.

Word je als jonge vrouw altijd serieus genomen?

In academische kringen wel, daar is het vooral de inhoud die telt. Maar als vrouw aan de balie moet ik me toch altijd iets meer bewijzen dan mijn mannelijke collega's, ook tegenover mijn cliënten. Bovendien zie ik er jonger uit dan ik ben, wat zeker in de rechtbank in mijn nadeel speelt. In veel kamers is het immers de gewoonte dat de oudste advocaten eerst mogen pleiten. Ik begin nu aan mijn negende jaar, maar in rechtbanken waar ze me niet kennen, kom ik soms pas als allerlaatste aan de beurt!

Een advocatencarrière gecombineerd met onderzoekswerk aan de universiteit, dat zorgt voor een overvolle agenda. Zie je je over tien jaar nog hetzelfde tempo volgen?

Mijn dagen zullen altijd gevuld zijn. Ik heb nu eenmaal veel afwisseling nodig. Als er na twee weken niets nieuws op het programma staat, een project, een nieuw artikel... dan word ik al zenuwachtig. *(lacht)* Daardoor stoppen mijn dagen ook nooit om vijf uur, maar ik doe mijn werk met plezier, zeker als ik iets kan betekenen voor anderen. Als advocate loop ik een dag op wolkjes als ik een procedure win waarin ik me echt had vastgebeten omdat ik de zaak zo onrechtvaardig vond. Daarnaast haal ik ook veel voldoening uit voordrachten. Nadien krijg ik dan reacties, *à la* "amai, dat was interessant". En een gloednieuw eigen onderzoek voorleggen op een congres, geeft ook wel voldoening!

Heb je zelf al nagedacht over je levenseinde? Wanneer zou het voor jou niet meer hoeven?

Ik vind het heel moeilijk om te stellen dat het voor mij niet meer hoeft als ik mijn partner niet meer herken. Demente mensen herkennen de ene keer iemand niet, de andere keer wel. En het is ook niet omdat je niet meer kunt praten, dat je niets meer uit het leven kunt halen. Ik heb dan ook veel respect voor mensen die met een ziekte of beperking zin aan hun leven geven. Iedereen denkt wel eens "daar pas ik voor" als ze andere mensen zien aftakelen, maar zolang je zelf niet in die concrete situatie zit, kan je daar niets over zeggen. Dat betekent niet dat ik voor mezelf niet heb beslist wanneer ik wil gaan, maar toch zal ik waarschijnlijk heel anders reageren als ik morgen te horen krijg dat ik doodziek ben. Dan pas weet je: het is nog de moeite of het is genoeg geweest.

Meer info?

Wie zich graag wil verdiepen in het doctoraat van Sylvie Tack, kan een mailtje sturen naar sylvie.tack@ugent.be. Binnenkort verschijnt het doctoraat ook in boekvorm bij Intersentia.

“JIJ BENT EEN TAKKEWIJF!”

Truus Druyts over ruzie maken

[lifecoach en mediabekendheid]

Ruzie met jezelf

Mensen maken ruzie omdat ze ruzie hebben met zichzelf. Wie gelukkig is, heeft er geen problemen mee dat de ander anders denkt. Zo moet je je eens afvragen - als je kwaad bent omdat iemand een fout maakt - of je misschien geen fouten kan verdragen van jezelf? Waarom leg je de lat zo hoog voor jezelf en verwacht je dit niveau ook van anderen?

Ontlading

Als ik ruzie maak met iemand, kijk ik eerst naar mezelf: “Waarom raakt dit mij?”. Daarna deel ik mijn gevoel met mijn gesprekspartner, ik heb me dan al wat kunnen ontladen. De ander heeft dan ook de ruimte om zijn of haar kant van de zaak te belichten en te verduidelijken. Meestal draait hij of zij dan ook al gemakkelijker bij, in de trant van: “Ik had dat zo niet moeten zeggen...”. Natuurlijk praat niet iedereen even graag en even gemakkelijk over ruzies. Ook is er een verschil tussen zeggen: “Jij hebt mij gekwetst!” en “Dat kwetste mij!”. Het eerste is beschuldigend, waardoor het conflict voortduurt, bij het tweede communiceer je en geef je aan dat je ergens mee zit. Dat is belangrijk: als je problemen niet uitklaart, duiken ze binnen de kortste keren opnieuw op.

Op je paard

Woorden kunnen op lange termijn evenveel schade aanrichten als geweld. Het is niet de bedoeling dat je ongekuisd je riool leegbraakt. Want de reden waarom je dat

doet, ligt gegarandeerd niet alleen bij de ander. Natuurlijk blijven alleen die dingen hangen waar je zelf aan twijfelt. Ingeborg (nvdr: vroegere VTM-presentatrice, actrice en zangeres) had daar een mooie uitspraak over. Als iemand zegt: “Jij bent een witte plastic tuinstoel!”, dan raakt dat je weinig. Maar als iemand zegt: “Jij bent een trouweloze vriend!”, dan zit je op je paard. Iets in jou gelooft dat immers zelf. Dat is niet de verantwoordelijkheid van de ander.

Vergeven

Ik kan zelf heel gemakkelijk iemand vergeven. Daar heb ik een hele goede, egoïstische reden voor: niet vergeven is zelf vergif innemen en hopen dat de ander doodvalt. Dat wil niet zeggen dat ik wat er gebeurd is prima vind, maar dat is beseffen: dit hoeft mijn toekomst niet te gijzelen. Soms kies ik voor mezelf en besluit ik dat mijn pad dat van de ander niet meer zal kruisen. Dat is iets anders dan vluchten. Als ik de ander toch tegenkom, dan kan ik hem oprecht het beste wensen, maar laat ik niet toe dat hij me kwetst. Als ik toch nog even met hem verder moet, dan doe ik dat zonder zeuren. Alles waaraan je aandacht geeft, wordt immers groter. Ik kijk naar die dingen die positief zijn. Want als ik de kamer binnenkom en ik denk: “Jij bent een takkewijf!”, dan zal de ander dat voelen. Ik probeer om met liefde naar de ander te kijken als ik wil dat hij met liefde naar mij kijkt. Werkt dat niet? Dan is dat zo, maar ik heb wel mijn best gedaan.

[svg]

foto: © de Vries-Vinck

“Niet vergeven is zelf vergif innemen en hopen dat de ander doodvalt.”

EEN KLAS VOL
MENINGEN
IN HALLE.

Gedachtestreepje werpt een blik op de gedachten van jongeren tussen twaalf en achttien jaar. Tijdens een klasgesprek vragen we hen wat zij denken over vrijzinnig humanistische waarden. Deze jaar-gang volgen we de leerlingen niet-confessionele zedenleer in het zesde middelbaar van het Koninklijk Atheneum Halle.

Liza Janssens

We spraken met hen over kinderen krijgen en abortus.

Ian: "Op je achttiende ben je nog niet bezig met kinderen krijgen."

Nele: "Je kunt daar toch wel al over praten? Zo kom je te weten of iemand ooit kinderen wilt en wanneer. Stel dat mijn lief zegt dat hij nooit kinderen wilt, dan weet ik niet of ik nog verder ga met onze relatie."

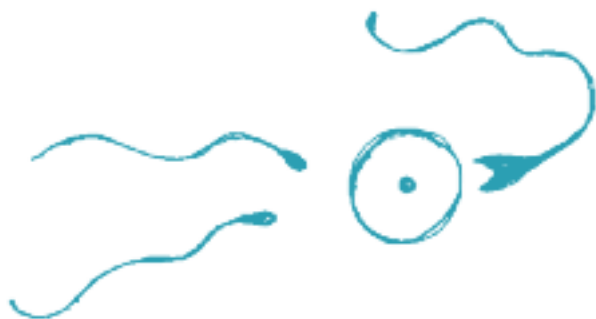
Julie: "Op onze leeftijd is dat nog geen reden om het uit te maken. Ik begrijp wel dat wanneer je partner kinderen nog steeds niet ziet zitten op je dertigste, je sneller de relatie beëindigt."

Glenn: "Het is niet gebruikelijk om op achttien jaar al graag kinderen te hebben. Als mijn lief me vraagt om samen aan kinderen te beginnen, antwoord ik vlakaf 'neen'. Ik wil nu nog geen vader worden."

Loes: "Mijn vriend zou nu al graag papa zijn, maar ik zie dat niet zitten. Ik ben er nog te jong voor en ik wil verder studeren. Ik ga er mijn leven niet voor laten."

Ian: "Als mijn vriendin nu zwanger wordt, zal ik haar proberen aan te tonen dat het kindje houden op dit moment niet de juiste keuze is."

"Ik wil er mijn leven
niet voor laten"

Emily: "Ik neem sowieso de nodige voorzorgen om niet zwanger te worden. Gebeurt het toch, dan zou ik geen abortus plegen."

Jonathan: "De beslissing om tot een abortus over te gaan, hangt af van hoe oud je bent, of je nog studeert en hoe lang je al samen bent met je lief."

Ian: "Zwanger worden op jonge leeftijd geeft wel meer kans op een slechte opvoeding. Je hebt nog niet de nodige middelen om voor een kind te zorgen."

Ouderschap is iets voor later, als de jongeren er klaar voor zijn. Verder studeren en ten volle genieten van dat studentenleven, daar kijken ze naar uit. Kinderen passen niet meteen in dat plaatje. Zwangerschapspreventie is dus essentieel voor hen. Mocht er toch iets mislopen, sluiten ze een abortus op jonge leeftijd niet uit. Toch willen deze leerlingen later wel mama of papa worden, als de tijd er rijp voor is en ze over voldoende middelen beschikken om hun kind een goede opvoeding te geven.

dossier

Stem!

Lokale verkiezingen 14 oktober 2012

	2	Waarom stem jij?
	4	Stemmen is nuttig <i>Kris Deschouwer legt uit waarom we moeten gaan stemmen op 14 oktober</i>
	8	Verboden te stemmen
	10	Wat doet de gemeente? <i>Van leefloen over fietspad tot zielenheil van de inwoners</i>

	12	Zo kom je in de gemeenteraad <i>Vier politici trakteren ons op een blik achter de schermen bij de lijstvorming in Gent</i>
	16	Piratenpartij meert aan in België <i>Jonge politieke beweging pleit voor nieuwe vorm van democratie</i>
	19	Politici over levensbeschouwing in de gemeente
	22	deGemeente.nu kiest voor seculier samenleven <i>Vrijzinnige trefdag: 23 juni 2012 in Antwerpen</i>

Waarom stem jij?

p zondag 14 oktober staan we allemaal aan te schuiven voor het stemhokje. Nonchalant of extreem betrokken. Gewoon omdat het moet of vanuit overtuiging. Van een ver-van-mijn-bedshow tot een 'naast-mijn-deurtoestand': stemmen is voor de één een deugd, voor de ander een voldongen feit waardoor de zondagvoormiddag eraan hangt. We trokken de straat op en peilden even de **stemming** bij jong en... heel jong.

Riet Lavreysen

Tom
31 jaar

"Door te stemmen kan ik kiezen wie het beleid bepaalt. Ik kies voor diegene die het beste past bij wat ik belangrijk vind. Verkiezingen zijn het enige moment waarop mensen zelf inspraak hebben. We bepalen zo zelf voor een stukje hoe de toekomst van onze gemeente of provincie eruit zal zien. Ik ben erg met milieu en gelijke kansen bezig, en zal dus makkelijker stemmen voor een partij die inzet op diversiteitsbeleid (bijvoorbeeld holebi's) en een maatschappelijk verantwoorde energievoorziening."

Liesbeth
44 jaar

"Stemmen is verplicht en daarom doe ik het. Maar heeft het zin? Mensen die er niet mee bezig zijn, denken er immers niet goed over na. Vrijwillig gaan stemmen lijkt me beter, dan stap je met een duidelijk doel richting stembus."

Josephine
66 jaar

"Het is belangrijk dat een gemeente goed draait. Ik hoop vooral dat vrouwen in de politiek goed ondersteund worden, onder andere door de stem van andere vrouwen."

Jorrit
25 jaar

"Politiek is één van de hoekstenen van de samenleving. Politiek kan iets veranderen. Stemmen betekent voor mij: een invloed hebben op wat er gebeurt in de maatschappij. Ik volg de campagnes niet. Maar voordat ik stem, ga ik na wat partijen realiseerden en wat hun plannen zijn voor de toekomst."

Marie-Thérèse
69 jaar

"Ik ga deels stemmen omdat het moet, maar ook met overtuiging. Een goed bestuur in een gemeente is nodig om alles in goede banen te leiden."

Sven
35 jaar

“Op 14 oktober ga ik niet met tegenzin naar de stembus. Blanco stemmen doe ik nooit. Een stem kan iets veranderen, hoe beperkt ook. Als iedereen denkt dat het geen verschil maakt, zou het er hier heel anders uitzien.”

Angela
54 jaar

“Als iedereen denkt dat stemmen niet belangrijk is, komen we nergens. Stemmen doe je uit respect voor jezelf en de maatschappij, zeg maar. Blik even terug: vroeger mochten enkel mannen stemmen. Nu kan iedereen gelukkig zijn zegje doen. Dat besef maakt het voor mij de moeite waard.”

Leopold
77 jaar

“Ik wil mijn persoonlijke bijdrage leveren om verandering in de maatschappij teweeg te brengen. Zelfs als mijn stem naar een kleinere partij gaat, dan nog brengt mijn steun iets op. Want ook de oppositie levert een waardevolle bijdrage.”

Stephanie
28 jaar

“Ik stem niet alleen omdat het zo’n duur verworven recht is, maar ook om echt deel uit te maken van deze democratie. Een beetje ‘verplicht’ nadenken over politieke partijen en hun standpunten is een must voor iedere Belg!”

Sonja
54 jaar

“In een kleine gemeente stemmen lijkt me anders dan in een grote stad. Ik wil weten voor wie ik stem en sta stil bij de gevolgen van partijstandpunten voor mijn gemeente. Ik blijf geloven dat mijn kleine stem iets kan bijdragen aan dat grotere geheel.”

Jolien
24 jaar

“Mijn stemkeuze baseer ik vooral op die van mijn omgeving. Meestal kies ik voor de sympathiekste politicus, niet de populairste. Een underdog gun ik mijn steun meer. Als stemmen niet moest, zou ik niet gaan. En wellicht ook zij niet die nu onvoorbereid en misleid door enkele punten naar de stembus trekken. Ik laat het graag over aan anderen die er echt mee bezig zijn.”

Chris
25 jaar

“Engagement begint in je directe omgeving en is noodzakelijk. Zonder betrokkenheid krijg je zagers en klagers, compleet onterecht, want op lokaal vlak kun je het verschil maken. Het schepencollege heeft een fundamentele impact op je leven. Het is dan ook belangrijk dat je bewust en overtuigd kiest. Een burgemeester moet een ware burgervader of -moeder zijn met een hart voor de stad en de inwoners.”

Chuck
47 jaar

“In veel landen krijg je de kans niet om te stemmen of verlopen verkiezingen niet eerlijk. Je kan dus best het recht gebruiken. Mijn stem gaat bewust naar de partij die voldoende aandacht heeft voor veilig verkeer, betaalbare kinderopvang en een goed migrantenbeleid.”

Jean-Paul
55 jaar

“Hoewel stemmen in ons land verplicht is, vind ik het een voorrecht. Onze voorouders hebben hiervoor gevochten. Het is de enige manier om je stem te laten tellen. Politiek kan best iedereen interesseren. Op federaal vlak zijn partijprogramma’s belangrijk, op gemeentelijk vlak denk ik dat personen de bovenhand krijgen.”

Stemmen is nuttig

Kris Deschouwer legt uit waarom we moeten gaan stemmen op 14 oktober

foto: © Stefan Dewickere

Kris Deschouwer

Democratie is erg belangrijk. Het woord komt van het Grieks en betekent dat het volk regeert. Maar soms moeten we er wat voor over hebben. Om te kunnen heersen hebben we op 14 oktober allemaal een moment in onze agenda gereserveerd om in volle overtuiging naar het stemlokaal te marcheren. In volle overtuiging... Ja, want de lokale verkiezingen gaan over onze toekomst. De gemeente houdt zich immers bezig met onder andere kinderopvang, huisvesting, politie en brandweer, sociale en culturele evenementen enzovoort. Klinkt belangrijk, toch? Of denk je dat je stem slechts een druppel op een hete plaat is? En vraag je je af wat er uiteindelijk nog overeind zal blijven van al die verkiezingsbeloften? Politicoloog Kris Deschouwer (VUB) spoort ons aan om te (blijven) geloven in het stemhokje.

Sarah Van Gaens - cartoons: Lectrr

Stemmen is... belangrijk

Waarom zouden we gaan stemmen?

Alleen tijdens verkiezingen laat iedereen zijn of haar stem horen. Er zijn weliswaar veel andere manieren om deel te nemen aan het beleid of om te reageren, maar in die gevallen spreken vooral de hogeschoolers, zij die belangstelling hebben voor politiek, meer mogelijkheden hebben om actie te voeren, in debat te treden enzovoort. Verkiezingen en referenda (*nvdr: volksstemmingen*) zijn ook de enige instrumenten waarbij iedereen een even grote stem krijgt, al is deze ongehooflijk klein. Bovendien zijn ze belangrijk omdat op deze momenten wordt aangeduid wie in naam van de bevolking zés jaar lang de gemeente zal besturen. Tot slot vormen verkiezingen de basis van een democratie, hoewel er daarnaast nog veel meer nodig is. Respect voor de rechten van de mens bijvoorbeeld, en de mogelijkheid om tussen de verkiezingen het beleid bij te sturen.

Wie niet overtuigd is

Begrijp je dan dat er toch mensen zijn die op zondag niet graag uit hun bed komen om te gaan stemmen?

Eén stem heeft geen enkel effect op de uitslag. Het is dus een zeer rationele beslissing om niet te gaan stemmen. Maar als niemand stemt, kan er ook niet bestuurd worden. En als je achteraf wil klagen over de richting die het beleid uitgaat, dan moet je wel eerst gestemd hebben. Het minste wat je kan doen is dus eens om de zes jaar - voor de gemeenteraadsverkiezingen - een uurtje vrijmaken om na te denken en dan nog eens een uurtje om te gaan stemmen.

Wat zijn de belangrijkste redenen waarom mensen niet of niet graag gaan stemmen?

Een gevoel van machteloosheid speelt een beetje mee. En het feit dat die ene stem niet

zoveel uitmaakt, betekent dat de inspanning die je ervoor moet leveren heel gemakkelijk in competitie komt met leukere dingen. Dat het beleid toch niet veel keuzes kan maken is een argument dat meer en meer geldt voor nationale verkiezingen, omdat de impact van de Europese Unie enorm is gestegen. Ik kan begrijpen dat mensen vinden dat onze regering toch alleen maar moet doen wat de Europese Commissie zegt. En die is niet verkozen. Maar bij gemeenteraadsverkiezingen geldt die redenering niet. Gemeenten nemen dan ook geen hele grote beslissingen maar regelen heel concrete dingen die te maken hebben met, onder andere, kinderopvang, ruimtelijke ordening, milieu enzovoort. Er is een duidelijke inzet.

Welke groepen haken het snelste af bij verkiezingen?

Als je de opkomstplicht zou afschaffen, dan weten we dat het vooral de laaggeschoolden, de jongsten en de oudsten zijn die niet meer zouden stemmen. Er zouden ook iets meer vrouwen wegblijven dan mannen.

“

Als je achteraf wil klagen over de richting die het beleid uitgaat, dan moet je wel eerst gestemd hebben.

”

Het is eigen aan een democratie dat men te veel belooft.

Hoe kunnen deze mensen ook nu gestimuleerd worden om te gaan stemmen?

Jongeren kunnen we motiveren door ze goed te scholen en informatie te geven. Dat gebeurt ook wel. Zo heeft het Vlaams Parlement *De kracht van je stem* opgezet, een educatief project dat lespakketten en educatief materiaal rond 'democratie' aanbiedt aan leerkrachten en leerlingen. Ook bestaan er informatiepakketten, simulaties van verkiezingen enzovoort.

Kan het thema 'verkiezingen' behandeld worden binnen de schoolmuren?

Verkiezingen en democratie kunnen aan bod komen in het vak geschiedenis, aardrijkskunde en zelfs wiskunde. Het verdelen van zetels, dat zijn toch gewoon breuken? Maar als er verkiezingen aankomen, moeten scholen wel extra activiteiten opzetten. Een proefverkiezing is een goed voorbeeld. Jongeren moeten immers leren stemmen. Uit onderzoek blijkt bovendien dat als mensen beginnen te stemmen, ze het ook blijven doen. Daarom is de opkomstplicht ook zo belangrijk. Zij die niet gaan stemmen zijn zij die in een heel vroege fase gezegd hebben dat het niets voor hen is en dat ze het nut er niet van inzien. Als oudere mensen niet

meer gaan stemmen, dan is daar echter niet veel aan te doen. Bij hen gaat het meestal om fysieke of medische redenen, of ze hebben het gevoel dat ze hun zeg al hebben kunnen doen.

Kan er iets beter?

Is een tekort aan politieke kennis ook een reden waarom mensen niet of niet graag gaan stemmen?

Dat is een argument dat veel minder een rol speelt bij gemeenteraadsverkiezingen. De gemeentelijke beslissingen zijn veel minder ingewikkeld dan de nationale en internationale politiek. Meestal gaat het om heel concrete zaken waarbij iedereen voor of tegen kan zijn. Bij de nationale discussie over de aanpassing van de index daarentegen, is het veel minder duidelijk wie daar enig effect van zal ondervinden, wanneer en hoe.

Er wordt vaak gezegd dat politici meer beloven dan ze doen. Kan hier iets aan gedaan worden?

Dat is een gevolg van het feit dat onze politiek democratisch is. Tijdens verkiezingen is er dus competitie. Daarom beloven politici meer dan ze kunnen geven en zijn ze geneigd om meer over de goede dingen dan over de slechte dingen te vertellen. Dat kan je vermijden door geen competitie meer te hebben, maar dan heb je een dictatuur. Het is dus eigen aan een democratie dat men te veel belooft.

Hoe kan de kiezer dat doorprikken en aan juiste informatie geraken?

Gemeentelijke begrotingen en rekeningen zijn openbaar. Die cijfers lezen echter wat moeilijk, je kan de politici dus ook gewoon bevragen. Daar zijn de debatten voor. Het gemeentebestuur heeft overigens de plicht om transparant en open te communiceren. Het moet zeggen hoe de begroting eruitziet, welke praktische en financiële mogelijkheden er zijn enzovoort. Als het bestuur dat niet doet, dan moet de oppositie die taak op zich nemen.

Enkele politici stelden reeds voor om de verkiezingsprogramma's te laten controleren op hun financiële impact.

Je kan inderdaad aan een planbureau of een universiteit vragen om plannen te becijferen zodat het duidelijk wordt wanneer een partij voorstellen doet waarbij ze de gemeentelijke budgetten fors overschrijdt.

In grotere steden kent niet iedereen alle kandidaten die op de kieslijsten staan. Vaak zijn hun plannen voor de stad ook niet terug te vinden op, bijvoorbeeld, het internet. Kan dat niet wat transparanter?

We hebben een systeem waarbij een partij of een kartel een kieslijst presenteert. De programma's van die lijsten worden bekendgemaakt. Wie er op een lijst staat, sluit zich logischerwijs aan bij het programma van zijn of haar lijst. Die kieslijsten zijn dus een vereenvoudiging van de verschillende visies binnen een partij of kartel.

We kunnen ook op personen stemmen.

Ja, de standpunten van personen op de kieslijsten kunnen ook bekendgemaakt worden. Als elke partij dertig dagen voor de verkiezingen zegt wat haar programma is en voor elk van de kandidaten duidelijk maakt wie ze zijn en waarvoor ze staan, dan heb je als burger alle informatie.

Je zei daarnet dat de politici in naam van het volk besturen. Toch zegt men soms dat politici enkel uit zijn op macht. Wat klopt daarvan?

Politici zijn mensen zoals jij en ik, en wij vinden macht inderdaad aangenaam. Maar wat vele politici ook kenmerkt, is dat zij heel stevige overtuigingen hebben. Macht is nodig om die overtuigingen te realiseren. Verkiezingen dienen om een bestuur aan te duiden dat macht heeft. Als je verkiezingen organiseert voor politici die geen macht hebben, dan organiseer je ze beter niet.

Op het moment van de verkiezingen kiezen we voor één partijprogramma, ook al gaan we er misschien niet hele-

maal mee akkoord. Wat vind je van het idee om op het stembiljet ook een aantal belangrijke voorstellen te zetten, waar de kiezer dan over kan oordelen?

Een eventuele oplossing zou zijn – maar dat kan bij ons wettelijk niet – om op de dag van de verkiezingen ook een aantal gemeentelijke referenda te organiseren over concrete projecten. Maar die volksstemmingen hebben dan weer het nadeel dat de burger alleen maar 'ja' of 'neen' kan zeggen. Nuance is onmogelijk.

Nuance is ook onmogelijk als we op een lijst stemmen.

Een stem voor een lijst is een stem voor een brede visie over allerlei aspecten van de samenleving. Maar uiteraard kan niemand achter alle standpunten staan. Dat maakt verkiezingen – net als andere keuzes – een beetje frustrerend.

Mogen we stellen dat je best tevreden bent over de manier waarop het nu allemaal gebeurt?

Op gemeentelijk niveau zeker, ja. Ik heb meer twijfels over de evolutie van de democratie op het hogere niveau.

“

Als de hele gemeente stemt, klinkt het volk.

”

Sexy

Heb je nog een tip om politiek en stemmen sexier te maken?

Ik weet niet of stemmen sexy moet zijn, het is vooral heel belangrijk. Wie aan de kant gaat staan, laat zijn kans schieten om een woordje mee te spreken. Iedereen heeft maar een klein stemmetje, maar als de hele gemeente stemt, klinkt het volk. En als je tot dat volk wil behoren, dan moet je meedoen. Tenzij je er helemaal buiten wil staan. Maar dat is eigenlijk een illusie: niemand staat erbuiten. Zodra je de straat opgaat, wandel je op de stoep die is aangelegd met gemeentebelastingen, die ook bij jou worden opgehaald. Je kan er dus maar beter je zegje in proberen te hebben.

Verboden te stemmen

Groen, rood, blauw...? En welke politieke? Met de lokale verkiezingen in het vooruitzicht, breken veel Belgen hun hoofd over het bolletje dat ze straks moeten inkleuren. Maar wat als stemmen niet meer mag? Veroordeelden kunnen in ons land geschorst of uitgesloten worden van het kiesrecht. Hoe voelt het om te moeten zwijgen? We vroegen het enkele gedetineerden via een vragenlijstje, dit zijn hun antwoorden.

Julie Van Garsse

Jos:

Hoe belangrijk vond je het om vroeger te gaan stemmen?

Niet echt belangrijk. Ik vind het gewoon een recht voor alle mensen van vlees en bloed.

Hoe hard mis je het feit dat je dit nu niet meer kan?

Ik ben het al gewoon, maar ik vind het verkeerd dat veroordeelden niet mogen stemmen. Niemand is perfect en het is niet omdat je in de gevangenis zit dat je daardoor niet meer bestaat. Je bent al je vrijheid kwijt en dan nog je stemrecht ook. Politiek is geen discriminatie!

* * *

Frans:

Hoe belangrijk vond je het om vroeger te gaan stemmen?

Niet! Maak van de stemplicht een stemrecht zoals in andere EU-landen het geval is.

Hoe hard mis je het feit dat je dit nu niet meer kan?

Helemaal niet, politiek is overgewaardeerd. Eender wie je kiest, er verandert niets.

* * *

Sophie:

Hoe belangrijk vond je het om vroeger te gaan stemmen?

Zéér belangrijk! Onze voorouders hebben veel moeten doen om te mogen stemmen. Zeker de vrouwen die nog langer hebben moeten strijden om dit recht te krijgen. Mensen die blanco stemmen staan er dikwijls niet bij stil dat hun stem dan naar de winnende partij gaat.

Hoe hard mis je het feit dat je dit nu niet meer kan?

Ik heb als jongere altijd uitgekeken naar het moment dat ik mocht stemmen. Politiek is belangrijker dan sommigen denken. Dat ik nu niet mag gaan stemmen is jammer, maar wel begrijpelijk. Stel dat er in de gevangenis iemand zit die racistische moorden gepleegd heeft. Waarom zou je stemrecht geven aan een persoon die zelf niet kan uitmaken wat

goed of slecht is? Zijn of haar slachtoffers kunnen ook niet meer gaan stemmen! Aan de andere kant zijn veel gedetineerden wel in staat om helder te denken. Zij zouden wel mogen stemmen. Maar waar trek je de lijn? Moeten we weer een instantie oprichten die daarover moet beslissen? Nee, nu is de lijn duidelijk en wordt daar best niet te veel aan gesleuteld.

* * *

Fred:

Hoe belangrijk vond je het om vroeger te gaan stemmen?

Het is wel jammer dat mijn stem nu niet meer telt.

Hoe hard mis je het feit dat je dit nu niet meer kan?

Erg.

* * *

Willy:

Hoe belangrijk vond je het om vroeger te gaan stemmen?

Niet. Wat haalt één stem uit als je niet weet op wie de anderen stemmen?

Hoe hard mis je het feit dat je dit nu niet meer kan?

Missen? Ik mis dit niet.
Ik mis alleen mijn familie.

* * *

Carine:

Hoe belangrijk vond je het om vroeger te gaan stemmen?

De laatste keer was ik niet gaan stemmen omdat niemand ingrijpende veranderingen wilde doorvoeren, niemand wilde inzien dat we dringend van nul af aan moeten beginnen.

Hoe hard mis je het feit dat je dit nu niet meer kan?

Of we stemmen of niet, alles blijft hetzelfde, niemand heeft moed of volharding. Buiten lopen er nog grotere misdadigers rond dan binnen. Op den duur zullen de mensen hun ogen opengaan.

* * *

Patrick:

Hoe belangrijk vond je het om vroeger te gaan stemmen?

Ik heb nog nooit gestemd en zal dat ook nooit doen. Die politieke bullshit trekt op niks, het enige dat telt voor die gasten is macht en geld! Ze maken de mensheid kapot met hun gezever.

Hoe hard mis je het feit dat je dit nu niet meer kan?

Niet.

* * *

Jan:

Hoe belangrijk vond je het om vroeger te gaan stemmen?

Elke stem telt en iedereen heeft zijn mening. Alleen al om de extremen minder kans te

geven, vind ik het belangrijk om te stemmen. Ik ben geen schaap dat blindelings volgt. Dus als ik iets kan veranderen, doe ik dat ook.

Hoe hard mis je het feit dat je dit nu niet meer kan?

Niet. Ik begrijp dat het gros van de gevangenen anarchisten en/of extremisten zijn en dat daarom dikwijls hun stemrecht wordt ontzegd. Toch vind ik wel dat we dat recht zouden moeten hebben. Vele gevangenen zouden niet stemmen indien het niet verplicht was. Ik wel.

* * *

Veerle:

Hoe belangrijk vond je het om vroeger te gaan stemmen?

Ik vond het vroeger belangrijker dan nu, de laatste jaren hebben we niet zo veel goede politiciers meer. Met de gemeenteraads-

verkiezingen komen er wel meerdere aan bod. Maar ik ben niet meer zo gemeentegebonden.

Hoe hard mis je het feit dat je dit nu niet meer kan?

Ik mis het niet. Ik ben er al lang aan gewend om niet te mogen stemmen.

* * *

Bart:

Hoe belangrijk vond je het om vroeger te gaan stemmen?

Heel belangrijk. Het is de basis van de democratie. Geen stem uitbrengen is een aanfluiting van alles waarvoor onze ouders en grootouders gevochten hebben. Niet stemmen is zich akkoord verklaren met het huidige beleid. Iemand die niet stemt, heeft ook niet het recht om nadien te klagen over wat er misgaat in onze maatschappij.

Hoe hard mis je het feit dat je dit nu niet meer kan?

Het is een lijkmende straf
die me als mens onteert.

* * *

De namen van de gedetineerden zijn fictief.

Wanneer mogen gedetineerden niet stemmen?

Tom Daems, docent criminologie en rechtssociologie aan de vakgroep Strafrecht en Criminologie (UGent): "Vroeger werd het kiesrecht van bepaalde veroordeelden automatisch ingeperkt. Zo was de uitsluiting bij criminele straffen levenslang. Bij correctionele straffen van 4 maanden tot 3 jaar bedroeg de ontzetting uit het kiesrecht 6 jaar, bij een correctionele straf van ten minste 3 jaar was dit 12 jaar. Via een wetswijziging van 14 april 2009 werd hier een mouw aan gepast. In een arrest van 14 december 2005 stelde het Belgische Grondwettelijk Hof immers dat de automatische schorsing van het kiesrecht na een strafrechtelijke veroordeling niet strookt met het Europese mensenrechtenverdrag. Nu kan de strafrechter de ontzetting uit het kiesrecht opleggen als bijkomende straf. Er is dus niet langer sprake van een automatisme. Die ontzetting kan voor een bepaalde duur zijn, of levenslang. De rechter oordeelt geval per geval of deze bijkomende straf aangewezen is en hoe lang die moet duren. Niet-definitief veroordeelden, dus ook personen in voorlopige hechtenis, blijven stemgerechtigd. Zij mogen hun stem uitbrengen via een volmacht."

Wij bedanken de deelnemende gedetineerden en de sociaal-culturele diensten van de gevangenis van Gent en Dendermonde, moreel consultant Jan Kuilman en de SMBG voor hun medewerking.

Wat doet de gemeente?

Van leefloon over fietspad tot zielenheil van de **inwoners**

Een speeltuin, met dank aan de gemeente.

De gemeenten verzekeren een burgers nabije, democratische, transparante en doelmatige uitoefening van de gemeentelijke bevoegdheden. Ze betrekken de inwoners zo veel mogelijk bij het beleid en zorgen voor openheid van bestuur.” Zo schrijft het Gemeentedecreet voor. Maar welke concrete taken zitten verborgen achter deze mooi klinkende maar wollige intentieverklaring?

Wim Van Roy, coördinator De Wakkere Burger vzw

Het decreet van het Vlaams Parlement dat de werking van de lokale besturen regelt, verraaft maar weinig over hun precieze bevoegdheden. Dit Gemeentedecreet spreekt over taken die aan de gemeenten zijn ‘opgedragen door wetten en decreten’. Dat zijn uitvoeringsopdrachten van de Vlaamse of de federale overheid, zoals reispassen en rijbewijzen uitreiken, de burgerlijke stand bijhouden, pensioenaanvragen verwerken... Gemeenten hebben amper iets te vertellen over deze taken die hen door de hogere

overheden worden toevertrouwd, maar vormen zo wel het basisloket van de gehele overheid.

Daarnaast spreekt het Gemeentedecreet, alweer lekker hoogdravend, over een bijdrage “tot het welzijn van de burgers en tot de duurzame ontwikkeling van het gemeentelijk gebied” en over de bevoegdheid voor “aangelegenheden van gemeentelijk belang voor de verwezenlijking waarvan ze alle initiatieven kunnen nemen”. Maar een handige

opsomming van concrete taken voor dat vage begrip ‘gemeentelijk belang’, is nergens terug te vinden.

Lokale autonomie

Als bestuur dat dicht bij de burger staat, bepalen de gemeenten in hoge mate zelf wat nuttige ingrepen zijn voor de lokale samenleving. Zolang ‘hogere’ wetten of decreten niets opleggen of verbieden natuurlijk. De 308 Vlaamse gemeenten hoeven dus lang niet allemaal dezelfde prioriteiten te stellen. Zo in-

Veiligheid is historisch gezien misschien wel de belangrijkste opdracht van de gemeenten. Daar valt ook de brandweer onder.

vesteren sommige gemeenten met overtuiging in eigen gemeentelijk onderwijs, terwijl de buurgemeente haar scholen al lang heeft overgedragen aan andere onderwijsnetten. Of kiest gemeente X voor een heel eigen fietsbeleid terwijl in de naburige gemeente de auto nog altijd heer en meester is in het verkeer. En natuurlijk heeft ook Vlaanderen invloed op de lokale beleidskeuzes door subsidies te geven voor zijn eigen prioriteiten inzake milieu, sport en andere domeinen.

Veiligheid voor alles

Veiligheid is historisch gezien misschien wel de belangrijkste opdracht van de gemeenten. De eenzame veldwachter op de fiets is ondertussen vervangen door politiezones van meerdere gemeenten, maar veiligheid gaat ook over de brandweer, het sluiten van luidruchtige cafés, het verbieden van betogingen of het stoppen van onveilige activiteiten. De burgemeester heeft behoorlijk verregaande bevoegdheden op die domeinen, soms met negatieve gevolgen. Zo inspireerde de noodzakelijke afbraak van een wankel kerktoeren in Etterbeek een burgemeester uit een buurgemeente om een waardevol stuk bouwkundig erfgoed te slopen. Eens dit bouwsel 'onstabiel' werd verklaard, stond het niet langer in de weg van de meer lucratieve plannen die de burgemeester voor ogen had.

Vergeet het lokaal welzijnsbeleid niet

Op het terrein van het welzijnsbeleid verzet vooral het OCMW (Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn) veel werk, maar ook dat is een volwaardig bestuur met politieke vertegenwoordigers verkozen door de gemeenteraad. De OCMW-voorzitter zetelt trouwens zelf in het nieuwe schepencollege. De taak van OCMW's gaat bovendien al lang veel verder dan het uitbetalen van leeflonen, de vroegere bestaansminima. OCMW-medewerkers doen ook aan budgetbeheer, opvang van asielzoekers, ondersteuning van ouderen...

Wat nog meer?

De gemeente kan ook - al dan niet in overleg met hogere overheden - beslissingen nemen over grondgebonden materies: waar mag gebouwd worden en waar kiezen we voor groen? Hoe pakken we verkeer en mobiliteit aan? Welke openbare werken krijgen voorrang?

Daarnaast gaat gemeentebestuur ook over economie. In kleine gemeenten betekent dat de middenstand, de landbouw, werkgelegenheid, nutsvoorzieningen (gas, water...) en openbare markten. In grotere steden en gemeenten komt daar nog industrie- en havenbeleid bij.

De spreekwoordelijk hardwerkende Vlaming verdient natuurlijk ook een aangename vrije tijd. Vergis je niet, ook daarbij spelen gemeenten een rol. Denk daarbij niet alleen aan de aanleg en het onderhoud van sport- en cultuurgebouwen, maar ook aan een beleid inzake erfgoed, verenigingsleven en educatie.

Tot het bittere einde

De gemeenten denken blijkbaar aan alles. In feite zorgen ze zelfs voor het zielenheil van hun inwoners. Ze draaien alleszins op voor de aardse kost daarvan. Een keizerlijk decreet van Napoleon uit 1809, waarvan de

hoofdpijnen nog steeds van kracht zijn, verplicht de gemeenten om een woning ter beschikking te stellen voor de bedienaars van de erediensten. De gemeenten zijn ook principieel verplicht om tussen te komen in investeringen en exploitatietekorten van de kerkfabrieken die de gebouwen, de goederen en de financiën beheren.

Toch blijkt niet alles tussen hemel en aarde regelbaar op lokaal niveau. Zo kloppen burgers wel eens aan bij lokale beleidsmakers omdat de busverbindingen niet ideaal zijn of omdat alweer een postkantoor sluit in hun wijk. Jammer maar helaas, daarop heeft de gemeente een pak minder invloed. Haar zeg blijft dan beperkt tot een dwingende maar beleefde smeebede op officieel briefpapier... Of goede contacten in Brussel natuurlijk.

De Wakkere Burger

De Wakkere Burger vzw is een beweging die de participatie van burgers aan het beleid stimuleert. Met campagnes, adviezen, begeleiding en vormingsactiviteiten proberen we een nieuw publiek te bereiken en de bestaande participanten te ondersteunen.

Meer info: www.dewakkereburger.be

Zo kom je in de gemeenteraad

Vier politici trakteren ons op een blik achter de schermen bij de lijstvorming in Gent

Siegfried Bracke, lijsttrekker voor N-VA in Gent.

Mick Daman, voorzitter Open Vld Gent.

Daniël Termont, burgemeester van Gent en lijsttrekker voor het kartel sp.a-Groen.

Veli Yüksel, lijsttrekker voor CD&V in Gent.

Bij de gemeenteraadsverkiezingen legt elke partij of kartel een lijst voor met kandidaten voor wie we kunnen stemmen. Maar hoe bepaalt deze partij of dat kartel wie er op deze lijst mag staan, en in welke volgorde? We trokken naar Gent en vroegen het aan vier insiders. Siegfried Bracke is ondervoorzitter van de Kamer en lijsttrekker voor N-VA, Mick Daman kennen we als voorzitter van Open Vld Gent, Daniël Termont is burgemeester van Gent en lijsttrekker voor het kartel sp.a-Groen en Vlaams volksvertegenwoordiger Veli Yüksel trekt de lijst voor CD&V.

Veerle Cannoot

Bij de eerste tien kandidaten hebben we moeten schuiven en dan zijn mensen soms een beetje misnoegd. Veli Yüksel

De technische procedure om een lijst te vormen is bij de vier partijen vrij gelijklopend. Vier à zes mensen, een soort lijstvormingscomité, doen een voorstel en dat moet uiteindelijk door de leden van de partij goedgekeurd worden. Daarvoor moet een partij- of afdelingsbestuur al één of meer tussentijdse goedkeuringen geven, maar de leden hebben uiteindelijk het laatste woord.

De lijsttrekker maakt altijd deel uit van het lijstvormingscomité en speelt dus een belangrijke rol, maar er is geen sprake van dat hij in zijn eentje beslist wie wel of niet op de lijst komt. Bij Open Vld is de procedure in principe overal dezelfde. Bij de andere partijen beslissen de lokale afdelingen zelf hoe ze te werk gaan om hun lijst samen te stellen.

De jacht op de kandidaat

De zwaarste taak rust dus op de schouders van de mensen die deel uitmaken van het lijstvormingscomité. Zij moeten op zoek gaan naar geschikte kandidaten. Daarbij moeten ze een aantal mensen die staan te springen om een plaatsje teleurstellen en de uiteindelijke kandidaten een plaats op de lijst bezorgen. Het maken van die puzzel biedt slechts één zekerheid: niet iedereen zal even gelukkig zijn met het resultaat.

Voor de sp.a in Gent was het deze keer een extra zware dobber, want door het kartel met Groen krijgen slecht 35 sp.a'ers een plaats

op de lijst, in plaats van 51. "Voor sommige mensen ligt het moeilijk dat ze er niet bij zijn", geeft Daniël Termont toe. "Zij zeggen: 'Ik ben al zoveel jaar lid van de partij, ik span mij in voor de partij en mij willen ze niet. Maar ze nemen wel iemand die zelfs geen lid is van de partij.'". Dat lijkt een luxeprobleem, maar het is vooral een menselijk probleem, omdat wij 109 kandidaten hadden en tegen velen moesten zeggen dat ze niet op de lijst stonden. Maar de samenwerking met Groen is in alle openheid verlopen. We hebben op voorhand overlegd welke plaatsen voor Groen en welke voor sp.a zijn en verder was de afspraak dat we elkaar zouden informeren. Dat ging zeer vlot. Zij kennen onze gevoeligheden en wij die van hen."

Diversiteit, een must

Dat een lijst een weergave moet zijn van de Gentse bevolking, daar zijn ze het allemaal over eens. Siegfried Bracke verwijst naar de man-vrouwverhouding als meest fundamentele punt. "Ik wou van meet af aan meer vrouwen dan mannen. Eentje, want meer kan niet, maar ik vond dat symbolisch belangrijk." Al lag de echte uitdaging voor de samenstelling van een diverse N-VA-lijst op een ander terrein. "Die lijst moet ook gekleurd zijn, want de stad is gekleurd. Dat is niet gemakkelijk voor een partij als de onze waarvan gezegd wordt: 'Is dat niet een lightversie van het Vlaams Belang?'. Je moet er tijd en boterhammen insteken om aan die

mensen uit te leggen waarvoor je staat en wie je bent. Want de N-VA intrigeert hen wel. Zij lezen ook wat in de peilingen staat. Toen de partijtop in de aanloop naar de verkiezingen Gent aandeed, was een van de drukst bezochte bijeenkomsten die in de buurt van de Sleepstraat. Mensen kwamen echt kijken, luisteren en zeggen waar ze mee zaten."

Ook voor CD&V bleek het niet eenvoudig om de gewenste diversiteit te realiseren. Veli Yüksel wilde met een lijst op de proppen komen die verjonging en vernieuwing uitstraalt. Daarom staan er bij de eerste vijftien kandidaten ook heel wat mensen die jonger dan 35 zijn en ook de komende jaren de partij mee op de kaart kunnen zetten. "Je zet niet zomaar de eerste de beste op de lijst", zegt Yüksel. "Je moet rekening houden met profiel, achterban en de dingen waarmee die persoon geassocieerd wordt. Jonge vrouwen, mensen met kinderen of een druk professioneel leven zijn moeilijk te strikken. Die hebben momenteel andere prioriteiten."

"Open Vld kon in Gent toch op flink wat belangstelling rekenen", vertelt Mick Daman. "We kregen veel spontane kandidaturen en we zijn ook zelf naar een aantal mensen gestapt nadat we het signaal kregen dat er interesse was om mee te werken aan ons project. De belangrijkste criteria voor ons zijn inhoud, overtuiging en motivatie."

“

Bij gemeenteraadsverkiezingen kan je eigenlijk niet zeggen dat iemand op een onverkiesbare plaats staat. Daniël Termont

”

De eerste keer van Daniël Termont

Daniël Termont, de burgemeester van Gent, zit al het langst in de Gentse politiek en herinnert zich nog levendig de eerste keer dat hij op een lijst stond. “Dat was in 1976, juist voordat tien randgemeenten van Gent deel gingen uitmaken van de stad Gent. Ik was van Mariakerke en zat al een paar jaar in het partijbestuur van de BSP (nvdr: de Belgische Socialistische Partij, in 1978 opgesplitst in de Nederlandstalige SP (nu sp.a) en de Franstalige PS). Er moest een geografische spreiding zijn, met vertegenwoordigers uit elke deelgemeente. Ik stond op de vijftiende plaats van de 51 of 53, denk ik. Met 511 voorkeurstemmen was ik toen de zevende verkozenen voor de BSP. Dus ik zit hier al sinds januari 1977!”

De strijd om de plaats

“Mensen die ambitie hebben, willen altijd zo hoog mogelijk staan en zij willen ook als politicus of politica in spe een mandaat krijgen van de kiezer”, weet Yüksel. “Bij de eerste tien kandidaten hebben we hier en daar wat moeten schuiven en dan voel je dat mensen soms een beetje misnoegd zijn. Daarom proberen we onze keuze ook te beargumenteren. Dat is zeer belangrijk. Je moet kunnen zeggen waarom iemand op die plaats staat. Zomaar zeggen: ‘Wij vinden dat!’, ik vind dat niet correct.”

Dus niet iedereen kan de plaats krijgen die zijn of haar hart begeert: de hoogste. Al vindt Termont dat het belang van die plaats bij de gemeenteraadsverkiezingen ook gereflecteerd moet worden. “Bij gemeenteraadsverkiezingen kan je eigenlijk niet

zeggen dat iemand op een onverkiesbare plaats staat. Ik durf van niemand op onze lijst te zeggen dat die niet kan verkozen geraken. Van niemand! En natuurlijk, hoe meer stemmen, hoe groter de kans om verkozen te zijn. ‘t Zal er dus op aankomen om veel voorkeurstemmen te halen.”

Bracke heeft tijdens zijn eerste ervaring met het samenstellen van een lokale lijst dan weer ervaren dat de individuele strijd om een plaats niet zo nijpend is. Of toch niet bij N-VA. “Zo een lijst samenstellen is vooral een zeer menselijk proces, want het is niet evident om bijvoorbeeld op plaats 34 te staan op een lijst van 51 plaatsen. Het is een vorm van coming-out. Maar als je 51 namen moet invullen, dan weten mensen ook wel dat er geen 51 verkozenen zullen zijn. Dan speelt het groepsgevoel in de partij.”

Wie krijgt de zetels bij gemeenteraadsverkiezingen?

Meestal staan er meer kandidaten op de lijst dan er zetels te verdelen zijn voor die lijst. Dan wordt op basis van het aantal voorkeurstemmen en de over te dragen lijststemmen bepaald wie uiteindelijk verkozen is en dus een zetel in de wacht sleept. Een

voorkeurstem is een stem voor een bepaalde kandidaat van een partij. Een lijststem is een stem voor een partij, maar duidt geen specifieke kandidaat aan.

DE THEORIE

Stap 1: het verkiesbaarheidscijfer bepalen

Het verkiesbaarheidscijfer = hoeveel stemmen een kandidaat nodig heeft om verkozen te geraken.

Dat verkiesbaarheidscijfer is afhankelijk van het aantal geldige stembiljetten voor de lijst (alle biljetten waarop een geldige stem is uitgebracht, hetzij een lijststem, hetzij een voorkeurstem op een of meerdere kandidaten) en het aantal zetels dat de lijst in de wacht heeft gesleept.

$$(\text{aantal geldige stembiljetten}) \times (\text{aantal behaalde zetels}) / (\text{aantal behaalde zetels} + 1)$$

Stap 2: 'de pot' bepalen = over te dragen lijststemmen

De pot wordt bepaald door het aantal stembiljetten met een lijststem en het aantal zetels dat de lijst in de wacht heeft gesleept.

$$(\text{aantal stembiljetten met lijststem}) \times (\text{aantal behaalde zetels}) / 3$$

Stap 3: verdelen van de pot

De pot wordt verdeeld over de kandidaten op de lijst, in volgorde van hun plaats op de lijst en voor zover zij onvoldoende voorkeurstemmen behaald hebben om het verkiesbaarheidscijfer te halen.

Dit gaat door tot de pot leeg is.

Stap 4: de verkozenen aanwijzen

De zetels worden verdeeld over de kandidaten op de lijst, in volgorde van hun stemmenaantal na verdeling van de pot. Bij gelijk stemmenaantal telt de hoogste plaats op de lijst.

Stap 5: de opvolgers aanwijzen

De plaatsen van de opvolgers worden verdeeld over de overblijvende kandidaten op de lijst, in volgorde van hun stemmenaantal na verdeling van de pot. Bij gelijk stemmenaantal telt de hoogste plaats op de lijst.

DE PRAKTIJK

De (fictieve) lijst deMens.nu kreeg 3.200 geldige stembiljetten en sleepte 3 zetels in de wacht.

De (fictieve) kandidaten + voorkeurstemmen zijn:

1. Behendige Big: 2.403	4. Sluwe Spin: 514
2. Schalkse Salamander: 2.314	5. Rappe Rat: 302
3. Verleidelijk Veulen: 1.879	6. Koene Kikker: 63

$$\text{Verkiesbaarheidscijfer} = 2.400$$
$$= (3.200 \times 3) / 4$$

De lijst deMens.nu kreeg 721 lijststemmen en sleepte 3 zetels in de wacht.

De pot van de lijst deMens.nu bevat dus 721 over te dragen stemmen.

$$= (721 \times 3) / 3$$

Behendige Big heeft met 2.403 voorkeurstemmen meer behaald dan het verkiesbaarheidscijfer en heeft geen stemmen uit de pot nodig. **Schalkse Salamander** krijgt 86 stemmen uit de pot om het verkiesbaarheidscijfer te halen. **Verleidelijk Veulen** krijgt 521 stemmen uit de pot om het verkiesbaarheidscijfer te halen. **Sluwe Spin** zou 1.886 stemmen uit de pot moeten krijgen, maar er zijn er nog maar 114 over. Hij geraakt daarmee aan 2.000 stemmen, te weinig om het verkiesbaarheidscijfer te halen. **Rappe Rat** en **Koene Kikker** kunnen niet meer genieten van de pot en halen het verkiesbaarheidscijfer niet.

De verkozenen van de lijst deMens.nu:

1. Behendige Big	(2.403 stemmen)
2. Schalkse Salamander	(2.400 stemmen)
3. Verleidelijk Veulen	(2.400 stemmen)

De opvolgers van de lijst deMens.nu:

Sluwe Spin: eerste opvolger	(2.000 stemmen)
Rappe Rat: tweede opvolger	(302 stemmen)
Koene Kikker: derde opvolger	(63 stemmen)

foto: © domaidh_sidhe

Piraten strijden tegen internetcensuur, net zoals hacktivisten, maar dan via de politiek.

Piratenpartij meert aan in België

Jonge politieke beweging pleit voor
nieuwe vorm van democratie

Na succesvolle doortochten in Zweden, Duitsland en het Europees Parlement maakt de piratenpartij nu ook haar opwachting in België. Wat in 2006 begon als een strijd voor de hervorming van het copyright en intellectuele eigendomsrechten is intussen uitgegroeid tot een project dat de democratie nieuw leven wil inblazen. De enterhaken zijn vervangen door klavieren, de kanonnen door computers. Maar maakt de partij ook effectief kans om de stem van de burger weg te kapen? De Antwerpse *crew captain* Koen De Voegt loodst ons door het ideeëngoed van de piraten van de 21ste eeuw.

Olivier Beys

“

Wij willen dat iedereen op elk moment kan stemmen over eender welk onderwerp, zonder verplichting.
Koen De Voegt

”

Koen De Voegt (32) is nog maar een jaar aangesloten bij de Belgische Piratenpartij (BPP), maar het gaat hard. Zelfs met steun van internationale collega's is het alle hens aan dek om de lijsten vol te krijgen, een organisatie op poten te zetten en standpunten te bepalen. Enthousiast vertelt hij over het internet, het monopolie van platenmaatschappijen en opensourcesoftware, software waarvan de code beschikbaar wordt gesteld zodat anderen deze kunnen gebruiken en verbeteren. Deze sleutelementen hebben bijgedragen tot de vorming van de partij, die aanvankelijk streed voor wat de platenmaatschappijen 'digitale piraterij' noemen: het onbeperkt delen van informatie en vooral muziek. Delen is een vrijheid en een manier om creativiteit te stimuleren voor de 'piraten' - die de beschuldiging gebruiken als een geuzennaam -, maar diefstal voor de platenmaatschappijen, met name van hun distributierecht. Als computerwetenschapper past De Voegt perfect bij het clichébeeld van de piraat, al zegt hij dat "het profiel van onze leden intussen toch heel divers is geworden".

Liquid democracy

Naast vrijheid van informatie is een meer directe vorm van democratie essentieel voor de piratenpartij, die hierdoor meesurft op een golf die wereldwijd de politiek overspoelt. De roep naar directe participatie van de burger in het beleid groeit zienderogen.

Uit onderzoek van het Instituut Samenleving en Technologie (IST) rond 'e-democratie' in Vlaanderen (2009) blijkt dat ruim 63 procent van de burgers vindt dat "de burger te weinig invloed heeft op het beleid". Bovendien denkt 55 procent dat "meer aandacht schenken aan participatie geen zin heeft, omdat er toch geen rekening wordt gehouden met de mening van de burger".

Als reactie rijzen burgerbewegingen als padenstoelen uit de grond. Ze delen het anti-establishmentgevoel en het burgeractivisme, maar ook de belangstelling voor sociale media. Voorbeelden zijn de protestbewegingen Occupy Wall Street en de indignados, en dichterbij huis de burgertop G1000. In dat rijtje past ook de piratenpartij, al ligt haar koers meer in het vaarwater van de klassieke politiek. Niet om de andere partijen te imiteren maar net om hun model radicaal te veranderen. De Voegt: "We leven nu in een representatieve democratie: we stemmen elke 4 of 6 jaar op iemand die onze belangen verdedigt. In die tussenperiode heeft de burger nul controle op wat er gebeurt. Wij willen dat iedereen op elk moment kan stemmen over eender welk onderwerp, zonder verplichting. Ik ben niet thuis in onderwijs, maar ik ken wel iemand die er veel over weet. In ons systeem kan ik voor dit thema mijn stem doorgeven aan die persoon. Op elk moment kan ik echter mijn steun intrekken, als ik zie dat degene die mijn stem uiteindelijk heeft

gekregen zijn werk niet goed doet. We noemen het *liquid democracy*, een ideale mengvorm tussen directe en representatieve democratie."

Om zo'n complex systeem in te voeren hebben de piraten geput uit de mogelijkheden die computers bieden. De Voegt: "We maken gebruik van een doordacht online-instrument: *LiquidFeedback*. Elk lid kan op dat platform voorstellen plaatsen. Daar mogen anderen op reageren en tegenvoorstellen of amendementen indienen. Afhankelijk van het onderwerp moet je een bepaald percentage aan steun verwerven. Helemaal op het einde worden de voorstellen gestemd op een partijdag."

Links of rechts?

De piraten presenteren zich als een burgerrechtenpartij die directe inspraak, een transparante overheid, vrijheid van informatie en privacy hoog in het vaandel voert. Maar het blijft koffiedik kijken waar ze zich situeren in het politieke landschap. Na de opmerkelijke uitslag van de Duitse piraten in Berlijn vorig jaar, waar ze 8,9 procent haalden, bekende de afdelingsvoorzitter Gerhard Anger alvast kleur: "We zijn nu de grootste liberale partij in Berlijn!". De Voegt: "We vermijden kost wat kost om ons links of rechts te profileren. Zo namen we al mensen op van Groen, N-VA, Vivant, Spirit en SLP. De kern van onze ploeg bestaat wel uit nieuwe mensen. Ei-

Het logo van de piratenpartij. "Sharing is caring", luidt haar credo.

genlijk willen we de partijgrenzen doorbreken. In een representatieve democratie maakt men beslissingen via politieke spelletjes en koehandels. Via het systeem van *liquid democracy* wordt dat veel moeilijker, zo niet onmogelijk."

Herrieschoppers en fraude

Niet iedereen staat echter te springen om de komst van deze moderne beeldenstormers. In Duitsland bestond de buit vooral uit groene stemmers. Daarop hebben de groenen in het Europees Parlement de twee piraten opgenomen binnen hun eigen fractie. Uit het onderzoek van het IST blijkt ook dat politici zelf weinig animo voelen om zich te wagen aan e-democratie. Internet is echter een belangrijk werkinstrument voor de piraten. Politici vrezen het gebrek aan een serieuze debat, maar ook fraude en manipulatie op internet. De Voegt: "In onze onlinediscussielijsten komen we ook mensen tegen wiens argumenten haaks staan op onze ideologie, en die daar vrij ver in gaan. Maar herrieschoppers worden na verloop van tijd genegeerd. In het systeem van *LiquidFeedback* zit bovendien een filter. Iedereen kan een voorstel doen, maar moet een minimale drempel aan steun binnenhalen. Voordeel is dat er geen 'commissie' bestaat die een oordeel velt. De groep beslist."

"Wat fraude betreft, denk ik dat er meer misbruik mogelijk is in klassieke systemen. Wij

gebruiken opensourcesoftware. Dat betekent dat iedereen de code kan controleren om te zien of alles correct verloopt. Omdat alle tussentijdse resultaten ook bekend zijn, kan iedereen bovendien narekenen of de cijfers kloppen. Dat gezegd zijnde is fraude onmogelijk uit te sluiten, in welk systeem dan ook."

Online-inburgering

Zowel in Zweden als Duitsland krijgen de piraten steun van een nieuwe lichte jongere generatie stemmers. Hun roots in het internet en het vrij uitwisselen van bestanden is daar niet vreemd aan. De oudere garde lijkt echter minder overtuigd. Ongeveer de helft van de zestigplussers in België heeft zelfs geen computer of internettoegang. In het licht van de vergrijzing dreigt zo de uitsluiting van een aanzienlijk deel van de bevolking. De Voegt: "Er is zoveel mogelijk op het internet, gaande van informatie ontsluiten tot overheidsdiensten aanbieden via e-loketten. Tegelijk is internet duur in België. Naar analogie met gratis elektriciteit als je krap bij kas zit, is gratis basistoegang dus een be-

langrijk punt. Niet alleen ouderen, maar ook andere kansarme groepen zoals allochtone vrouwen kunnen sociaal geïsoleerd raken. We stellen voor om die groepen een soort 'online-inburgeringscursus' aan te bieden."

"In elk geval biedt ons systeem meer inspraak dan de traditionele systemen. Ben je al eens naar voorstellingen van openbare werken geweest? Op een dag – meestal tijdens de week – komt een stadsingenieur aan een tiental bejaarden uitleggen waarom zijn plan zo fantastisch is, waarna hun opmerkingen compleet genegeerd worden. Zelfs als burgers een referendum afdwingen zoals bij de Lange Wapperbrug (*nvdr: een onderdeel van de Oosterweelverbinding, het project voor het sluiten van de Antwerpse ring*), is het niet eens bindend. Dat is gewoon verkeerd. Men zou net naar alle mensen moeten luisteren."

Meer info?

Lees het dossier van het IST over e-democratie in Vlaanderen:

VLAAMS INSTITUUT VOOR WETENSCHAPPELIJK EN TECHNOLOGISCH ASPECTENONDERZOEK (viWTA) (2009). E-democratie in Vlaanderen. Houdingen en opinies ten aanzien van e-democratie in Vlaanderen. viWTA Dossier nr. 9, opgehaald op www.samenlevingentechnologie.be onder 'publicaties'.

Politici over levens- beschouwing in de gemeente

Welke rol spelen levensbeschouwingen in het lokale beleid? We stelden drie vragen over de kwestie aan vijf bekende politici die zich kandidaat gesteld hebben voor de gemeenteraad in hun stad of gemeente. Aan het woord: Siegfried Bracke (N-VA, Gent), Herman De Croo (Open Vld, Brakel), Wouter De Vriendt (Groen, Oostende), Renaat Landuyt (sp.a, Brugge), Servais Verherstraeten (CD&V, Mol).

Sarah Van Gaens

foto © Eugene Hertoghe

Siegfried Bracke
N-VA, Gent

Herman De Croo
Open Vld, Brakel

Wouter De Vriendt
Groen, Oostende

Renaat Landuyt
sp.a, Brugge

Servais Verherstraeten
CD&V, Mol

foto © FOD Kanselarij van de Eerste Minister

Siegfried Bracke:
"Gemeenten moeten
de wederzijdse tole-
rantie verzekeren."

1

Moeten de over- heidsgebouwen er levensbeschouwe- lijk neutraal uitzien?

- **Bracke:** "Voor de N-VA staat de neutraliteit van de overheid voorop: te allen tijde moet de schijn van partijdigheid vermeden worden. Overheidsgebouwen en ambtenaren die rechtstreeks in contact komen met de burger moeten die neutraliteit weerspiegelen."

- **De Croo:** "Zo neutraal mogelijk. Op en in de gemeentelijke gebouwen zijn er in Brakel geen religieuze symbolen. Op begraafplaatsen kunnen er misschien religieuze symbolen aangebracht zijn. Maar als zij daar al decennia aanwezig zijn, dan zou ik ze niet weghalen."

- **De Vriendt:** "Een overheids- of gerechtsgebouw hoort levensbeschouwelijke neutraliteit uit te stralen. Kruisjes of fakkels aan de muren zijn dan ook uitgesloten."

- **Landuyt:** "Overheidsgebouwen moeten er per definitie levensbeschouwelijk neutraal uitzien. Diegenen die er werken overigens ook, al neem ik er persoonlijk geen aanstoot aan. Het is belangrijk dat personen tijdens het uitoefenen van hun functie en gebouwen die de overheid 'vertegenwoordigen' geen toon zetten inzake levensbeschouwing."

- **Verherstraeten:** "Hoewel er in België geen wetgeving over bestaat, is er een consensus dat er geen levensbeschouwelijke voorkeur mag blijken uit de inrichting van de overheidsgebouwen. Mijs inziens moeten ze de indruk van neutraliteit wekken, maar mogen religieuze symbolen wel aanwezig zijn in de rest van de publieke ruimte."

2

Is er een rol weggelegd voor de gemeente om een interlevensbeschouwelijke dialogo te organiseren?

- **Bracke:** "Het multiculturele Vlaanderen is een feit. Er zijn Vlamingen van de meest diverse pluimage, elk met hun eigen achtergrond en overtuiging. Levensbeschouwing is een privéaangelegenheid, maar met gevolgen voor de publieke ruimte. Gemeenten moeten daarin een regierol spelen en de wederzijdse tolerantie verzekeren. Dialoog is essentieel, maar het initiatief daarvoor ligt bij de gemeenschap, niet bij de overheid."

- **De Croo:** "In Brakel is er geen vraag naar het organiseren van een interlevensbeschouwelijke dialoog. Er zijn immers geen conflicten. Brakel telt vooral veel vrijzinnigen en min of meer praktiserende rooms-katholieken. Daarnaast zijn er enkele protestan-

ten, evangelische christenen en moslims. Mocht er een probleem zijn, dan ben ik als burgemeester zeker bereid om daar positief op te reageren."

- **De Vriendt:** "Een dialoog tussen overtuigingen en religies bevordert het wederzijds begrip en de integratie van verschillende gemeenschappen in onze samenleving. Gezien de actuele uitdagingen in veel van onze steden is dit geen overbodige luxe. De gemeente heeft hierin een opdracht, echter met de betrokkenheid van het middenveld, verenigingen en zeker ook wijkcomités. Mogelijkheden zijn onlinefora, levensbeschouwelijke wandelingen, regelmatige samenwerking tussen zuilen enzovoort."

• **Landuyt:** “De gemeente staat in voor het goed samenleven van al haar burgers. In die zin lijkt het mij aangewezen dat de gemeente - daar waar de nood zich voordoet - initiatieven neemt om dialogen te organiseren. Een ‘gebouw voor alle levensbeschouwingen’ lijkt mij een goed initiatief.”

• **Verherstraeten:** “Het gemeentelijke niveau is, als niveau dat het dichtst bij de bevolking staat, geschikt om ontmoetingen te organiseren tussen de verschillende gemeenschappen, culturen en levensbeschouwingen. Dit kan het bijvoorbeeld doen door gemeentelijke infrastructuur ter beschikking te stellen, of door het ondersteunen van initiatieven van de lokale geloofsgemeenschappen en levensbeschouwingen.”

Wouter De Vriendt:
“Bij levensbeschouwelijk geweld kan bemiddeling en confrontatie tussen dader en slachtoffer voor goede resultaten zorgen.”

3

Hoe moet levensbeschouwelijk gerelateerd geweld aangepakt worden?

• **Bracke:** “Elke vorm van geweld moet streng aangepakt worden. Het maakt niet uit hoe het wordt gemotiveerd, of het nu uit politieke, religieuze, homofobe... overwegingen is, of zinloos en willekeurig. De overheid heeft de plicht om de rechtsstaat te vrijwaren. Geweld kan onder geen enkel beding worden getolereerd en gemeenten moeten alle mogelijkheden die tot hun beschikking staan uitputten om het te bestraffen.”

• **De Croo:** “Levensbeschouwelijk gerelateerd geweld is bij ons zeer schaars of onbestaande. Moest het zich voordoen dan is het de taak van de politie om dit aan te pakken. Als we GAS-boetes (nvdr: GAS zijn gemeentelijke administratieve sancties die gemeenten kunnen bepalen voor inbreuken in hun gemeentereglement. Ze werden bedacht om de parketten te verlossen van overlastdossiers.) zouden willen invoeren, moeten we dat eerst bespreken in het politiecollege waarin de vier burgemeesters van

onze politiezone zetelen. Zij zouden er dan voor kunnen kiezen om in de vier gemeenten hetzelfde GAS-reglement te hebben.”

• **De Vriendt:** “De misdrijven waarop gemeentelijke administratieve sancties van toepassing zijn, worden wettelijk omschreven en hebben veeleer betrekking op de beschadiging of de verstoring van de openbare ruimte en de publieke sfeer. Levensbeschouwelijk geweld is van een andere orde en blijft een zaak voor het gerecht. Geweldpleging is een ernstig vergrijp en moet gesanctioneerd worden. Het lijkt mij echter bij uitstek een misdrijf waarin bemiddeling en confrontatie tussen dader en slachtoffer voor goede resultaten kan zorgen.”

• **Landuyt:** “Alle geweld moet aangepakt worden. In eerste instantie moet een burgemeester zorgen voor goed overleg met de procureur opdat deze de juiste prioriteiten stelt inzake het wel of niet vervolgen

van feiten. In tweede instantie moet de burgemeester goed overleggen met de politie opdat de juiste prioriteiten gesteld worden inzake bewaking en preventie. Gemeentelijke administratieve sancties zijn niet aangewezen voor geweldsdelicten, deze zijn materie voor de strafrechtbanken.”

• **Verherstraeten:** “Geweld is nog meer traumatiserend voor de slachtoffers als het gepleegd wordt om specifieke kenmerken van een persoon. Dit moet een rol spelen bij het vervolgingsbeleid en bij de beoordeling van de strafmaat door een rechter in het kader van een gerechtelijke procedure. De gemeente kan bijkomend voorzien in gemeentelijke administratieve sancties, zeker ten aanzien van gedragingen die door het gerecht minder gemakkelijk worden vervolgd, zoals verbale agressie en geweld.”

deGemeente.nu

kiest voor seculier samenleven

Vrijzinnige trefdag: 23 juni 2012
in Antwerpen

Met veel vrijzinnig humanisten nadenken over de scheiding tussen kerk en staat op lokaal niveau. Dat was de bedoeling van de Vrijzinnige Trefdag die op 23 juni georganiseerd werd in Antwerpen. In de weken voor die 23ste juni werd al een online-enquête gehouden en vond er een voortraject van provinciale denkvonden plaats. Samen met de workshops op de Vrijzinnige Trefdag geven zij de aanzet tot een witboek.

In dat witboek formuleert de vrijzinnig humanistische gemeenschap concrete aanbevelingen over de scheiding tussen kerk en staat op lokaal niveau en wordt er antwoord gegeven op een aantal specifieke vragen. Alle nieuw verkozen mandatarissen zullen bij de installatie van de gemeenteraden een exemplaar van het witboek ontvangen.

Veerle Cannoot

De Vrijzinnige Trefdag opende met intellectuele ochtendgymnastiek. Drie werkgroepen doken elk in een specifiek thema rond de scheiding van kerk en staat. Een eerste groep boog zich over de situatie in het onderwijs, een tweede behandelde de gezondheidszorg en een derde en laatste groep bekeek de gemeentelijke infrastructuur en openbare ruimte. De tijd was beperkt. In anderhalf uur moesten alle vooropgestelde onderwerpen aangesneden en besproken worden, conclusies inbegrepen.

In de groep *Infrastructuur en openbare ruimte* zorgde dat voor een strak geleide bespreking. De problematiek werd geschetst, de resultaten van de enquête kwamen aan bod en er werd de groep om een constructieve bijdrage gevraagd. Die kwam er ook elke keer. Soms slechts uit één mond, omdat niemand nog iets toe te voegen had. Soms klonken er verschillende stemmen, maar zware discussies bleven uit.

Zie kaderstukje >>>

Onderwerpen van de werkgroepen

Infrastructuur en openbare ruimte

- Inplanting van Vrijzinnige Ontmoetingscentra en huizen van de Mens
- Aula's bij gemeentelijke begraafplaatsen
- Herbestemming van kerkgebouwen
- Controle op de boekhouding van kerk-fabrieken
- Straatnaamcommissies
- Aparte zwemuurtjes in openbare zwembaden
- Religieuze symbolen in stembureaus
- Kledij van overheidspersoneel
- Religie-gerelateerd geweld

Onderwijs en rituelen

- Overdracht van gemeentescholen: altijd naar het gemeenschapsonderwijs
- Collectievorming van bibliotheken
- *Te Deum* of pluralistische dienst
- Dierenwelzijn – onverdoofd slachten

Gezondheidszorg

- Lekenconsulenten
- Pluralistische geneeskunde
- Mannelijke dokters en vroedmannen

Na de sessie in werkgroepen kwam iedereen opnieuw samen. Uit elke werkgroep werden de belangrijkste bevindingen per onderdeel weergegeven. Kort en bondig, want ook hier was de tijd beperkt en het programma goed gevuld.

Prijs deMens.nu

In de namiddag vond de uitreiking van de prijs *deMens.nu* plaats. De spiksplinter-nieuwe prijs wordt uitgereikt voor het beste non-fictieboek van de afgelopen twee jaar in de Nederlandse taal. De winnaar krijgt een cheque van 3.000 euro mee naar huis.

Terwijl de jury zich boog over de schrijfsels van de laureaten zou Dirk Verhofstadt in gesprek gaan met Paul Cliteur over zijn meest recente boek *In gesprek met Paul Cliteur. Een zoektocht naar harmonie*. He-

De vijf genomineerden voor de prijs deMens.nu

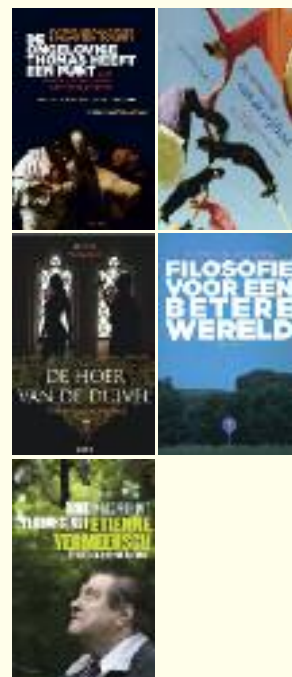
Johan Braeckman en Maarten Boudry met *De ongelovige Thomas heeft een punt*. Een handleiding voor kritisch denken.

Alicja Gescinska met *De verovering van de vrijheid. Van luie mensen, de dingen die voorbijgaan*.

Freddy Mortier met *De hoer van de duivel. Illusies en godsgeloof*.

Floris van den Berg met *Filosofie voor een betere wereld*.

Dirk Verhofstadt met *In gesprek met Etienne Vermeersch. Een zoektocht naar waarheid*.

laas raakte Cliteur niet tot in Antwerpen, maar gelukkig bracht Dirk Verhofstadt Etienne Vermeersch mee en had deze laatste er niets op tegen om een filosofische babbel te slaan met Verhofstadt. Na een klein uur kon de juryvoorzitter, Mario Van Essche, de laureaten uit hun lijden verlossen. De eerste prijs *deMens.nu* ging naar Alicja Gescinska met haar debuut: *De verovering van de vrijheid. Van luie mensen, de dingen die voorbijgaan*.

De jury prees de auteur voor haar vernieuwende ideeën en voor de manier waarop zij die gedachten op papier zet. Haar pleidooi tegen luiheid en voor betrokken vrijheid kon hen bekoren. Dat het gaat om een debuut van iemand die pas op latere leeftijd Nederlands leerde, maar zich bijzonder bekwaam toont in het hanteren van die taal, was voor de jury het bewijs dat migratie onze cultuur verstevigt en verrijkt. Alicja Gescinska was oprecht verrast dat zij de prijs in de wacht sleepte. Maar ze voegde er meteen heel alert aan toe: "Positieve vrijheid is betrokken vrijheid en het is mooi dat deMens.nu de prijs uitreikt voor die betrokken vrijheid!".

Een kar die ratelt op de keien

De namiddag eindigde met een optreden van Warre Borgmans en Joke Schreurs. Warre overspoelde de aanwezigen met herinneringen uit zijn jonge jaren, waarin meisjes blijkbaar een niet te onderschatten rol speelden. Het publiek kreeg af en toe een krop in de keel van ontroering, terwijl het luttel ogenblikken later onbedaarlijk zat te schudden van het lachen. Er ontstond zelfs wat discussie over 'de Limburg' en de afstand van het ene dorp naar het andere dorp. Vrijzinnigen zouden geen vrijzinnigen zijn, mochten ze niet op elke slak zout leggen. Maar toen Warre *Het dorp* van Wim Sonneveld inzette, bromde bijna heel de zaal toch zachtjes mee met een kar die ratelt op de keien.

Warre Borgmans en Joke Schreurs brengen humor en ontroering.

Leeskriebels?

Benieuwd naar het boek waarmee Alicja Gescinska de prijs *deMens.nu* in de wacht sleepte? Een recensie over *De verovering van de vrijheid* vind je op pagina 29. Of speel mee met Breinpijn (p.27) en maak kans om het boek te winnen!

Alumnus van de VUB?

Dat ben je voor het **leven.**

50.000 alumni. Zoveel personen met een VUB-achtergrond maken inmiddels het mooie weer in de samenleving. In binnen- en buitenland, in tal van sectoren leveren ze elke dag een meerwaarde door hun kwaliteitsvolle opleiding én hun kritische, open persoonlijkheid.

Maar de VUB heeft zelf ook veel te danken aan haar alumni. Het zijn onze beste ambassadeurs. Daarom verdienen ze een alumniwerking die hen alle kansen geeft nieuwe deuren te openen. Net als toen ze student waren.

Ben jij een alumnus of alumna van de VUB? Wil je meer weten over de talrijke evenementen die we voor je organiseren? Of over de voordelen van een alumnipas?

www.vub.ac.be/alumni

Vrije
Universiteit
Brussel

Ik zat helemaal achteraan in de eerste kleuterklas. De juf, een blijde en in een bloemenjurk gegoten, vrij gezette jongedame (ik herinner me een canyon van een decolleté) las een vrolijk verhaaltje voor maar ik lette niet op want ik moest heel, héél erg dringend plassen. Rechts van mij zat een ander jongetje voortdurend naar mij te glimlachen. Ik lachte samenzweerderig terug. Blij dat ik niet de enige was die niet naar de juf luisterde. Blij dat ik een vriend en bondgenoot had gevonden in dit vreemde gebouw waar mijn moeder me had achtergelaten.

Plots voelde ik hoe een deugddoende en bevrijdende warmte zich in mijn broek verspreidde en terwijl de eerste druppels veel te lang opgehouden plas onder mijn stoel op de grond vielen, glimlachte mijn nieuwe vriend nog breder. Ik lachte terug. Omdat we allebei achteraan zaten, had niemand anders de plas onder mijn stoel gezien. Spannend, nu hadden mijn nieuwe vriend en ik ook al een geheim!

Opeens riep hij "juffrouw juffrouw!" en wees naar mij: "hij heeft pipi gedaan hij heeft pipi gedaan..." Het schaamteloze verraad. En hij bleef maar naar mij glimlachen, met een uitdrukking alsof hij mij zonet een dienst had bewezen. Ik vermoed dat de misantropie toen stilletjes in mijn kinderziel is geslopen.

Als je vier bent, hoor je een heleboel woorden waarvan de betekenis je volledig ontgaat. 'Hoogconjunctuur', 'zoetwaterbassin' of 'condooms' bijvoorbeeld. Het kan ook om een nochtans eenvoudig en vaak gebruikt woord gaan. Zoals 'mensen'. Men staat er niet bij stil, maar als je vier bent is zo'n woord vrij abstract. Wist ik veel dat ik een 'mens' was. Voor zover ik wist was ik ofwel 'de kleine', ofwel 'de zoon van Willy en Liliane', soms 'de kleine van Willy en Liliane' en meestal 'ventje'. Niemand had mij ooit 'een mens' genoemd.

In datzelfde eerste kleuterklasje kwam een non af en toe de juf een uurtje vervangen. Ze vertelde ook verhaaltjes. Geen vertellingen over het grote dierenbos of over Roodkapje. Meestal ging het over 'god' en 'de mensen'. En over de zonde en de hemel en

de hel. Afgaande op de manier waarop die non over 'mensen' sprak, nam ik aan dat het hier een boosaardige robotsoort betrof. Wist ik veel dat het eigenlijk over mij ging. Ik vond het allemaal best spannend wat ze vertelde en veel opwindender dan de verhaaltjes van de juf. Als je een uk bent, spreekt een minzaam voorgelezen *Tiny op de boerderij* nu eenmaal minder tot de verbeelding dan het verhaal van Sodom en Gomorra, op sinistere wijze verteld door een in het zwart geklede en met een kap getooide vrouw van middelbare leeftijd die haar kromme, bleke en met levervlekken bedekte vingers naar je uitsteekt om haar onheilspellende boodschap kracht bij te zetten. "Wat waren die robotten hufters en klootzakken", dacht ik. Nu ja, de woorden 'hufter' en 'klootzak' kende ik als vierjarige natuurlijk ook nog niet, wellicht dacht ik "wat waren die robotten stouteriken!"

Toen ik na een tijdje eindelijk doorhad dat die angst-aanjagende nonnenverhalen helemaal niet over lugubere mechanische wezens maar feitelijk over mezelf en mijn ouders en over mijn vriendjes en mijn buurjongens en -meisjes en over die leuke Nonkel Bob op de televisie gingen, geloofde ik die non op slag niet meer. Toen vond ik die 'god' ineens een stouterik.

Ik vraag me soms af, op momenten wanneer ik echt niets beters te doen heb, of die non - mocht ze toen mijn gedachten hebben gekend - de ironie hiervan zou hebben ingezien. Ze voedde niet enkel mijn pas ontloken misantropie maar ze leerde me om wantrouwig te zijn én ze maakte me in een ruk door ook immuun voor godsdienst.

Eigenlijk heb ik veel aan haar te danken.

Vrij- willigers *van bij ons*

DeMens.nu, haar huizenvandeMens, haar lidverenigingen en haar Franstalige zusterorganisatie Centre d'Action Laïque steunen op de inzet van vrijwilligers. Het georganiseerd vrijzinnig humanisme in België kan niet zonder. Wat deze vrijwilligers doen is heel divers. We stellen enkele van onze onmisbare krachten voor...

Jasmien Peeters

1

*Martine
Konings
55 lentes*

2

*Mathieu
Gadeyne
33 lentes*

3

*David
Dewever
40 lentes*

4

*Nin
Walschaerts
59 lentes*

1 *Martine
Konings
55 lentes*

Is vrijwilliger o.a. bij de Humanistisch-Vrijzinnige Vereniging / Vrijzinnig Antwerpen. Daarnaast is ze ook redactielid van het tijdschrift *Samenspel* voor leerkrachten niet-confessionele zedenleer basisschool.

“Bij HVV brengen we mensen samen, telkens vanuit een andere vrijzinnig humanistische invalshoek. Samen met anderen coördineer ik ook alles rond vrijzinnige feesten en activiteiten die met onderwijs en opvoeding te maken hebben. Omdat ik kinderen de kans wil bieden om autonoom denkende personen te worden, organiseer ik activiteiten voor hen en hun ouders. Zo herbekeken we reeds de bestaande overgangsmomenten en rituelen en startten we nieuwe initiatieven op.

De verbondenheid tussen mensen wanneer je iets organiseert, boeit me. Maar ik ondervind telkens opnieuw stress bij het organiseren van activiteiten. ‘Lukt het wel? Hebben we aan alles gedacht? Zijn de activiteiten zowel zinvol, als gezellig, als...?’ Als ik dan blij gezichten zie, ben ik een gelukkige vrijwilliger.”

* * *

2 *Mathieu
Gadeyne
33 lentes*

Is vrijwilliger bij OVM Ieper-Poperinge, oudervereniging ter ondersteuning van de leerkrachten niet-confessionele zedenleer en de vrijzinnigen.

“Ik organiseer mee het Feest Vrijzinnige Jeugd en help in de coulissen. Meestal speel ik ook muziek tijdens de show. In ons magazine *Rechtstreeks* schrijf ik over wat me moreel roert.

Ik ben opgegroeid in een vrijzinnig gezin. Dat is in onze streek niet altijd evident. Het OVM-bestuur was een aantal jaren geleden op zoek naar verjonging. Lid worden leek me de beste manier om kinderen en jongeren de kans te geven om in een humanistische open samenleving groot te worden.

Na een wandeling met onze leden, gingen we een glaasje nuttigen. De volgende ochtend zag ik thuis de zwangerschapstest liggen... Zoveel maanden later moest ik optreden tijdens het Feest Vrijzinnige Jeugd met mijn gsm in mijn broekzak, omdat mijn vrouw op het punt stond te bevallen. En binnen een paar jaar sta ik dus zelf aan de andere kant: bij de ontroerde ouders.”

* * *

3 *David
Dewever
40 lentes*

Is lid van de begeleidingsgroep van het huisvandeMens Leuven.

“Als vrijwilliger volg ik de activiteiten van het huisvandeMens. Ik geef voorstellen, bekijk allerlei problemen uit de plaatselijke vrijzinnigheid en kaart deze aan bij de medewerkers van het huisvandeMens. Ik hou de vinger aan de pols, en samen met de vrijzinnig humanistische consulenten promoot ik de vrijzinnigheid.

Ik heb steeds niet-confessionele zedenleer gevolgd op school. Dan ben ik ook leerkracht niet-confessionele zedenleer geworden. Ik ben al jaren lid van de Humanistisch-Vrijzinnige Vereniging en was ook in twee besturen actief. Ik heb geholpen bij vrijzinnige feesten en heb ze ook zelf georganiseerd. Maar ik ben vooral begaan met de vrijzinnigheid: ik wil mensen laten ontdekken dat ze vrijzinnig zijn zonder dat ze het beseften.

Na een activiteit die je zelf hebt georganiseerd is het fijn om enthousiaste mensen te zien, deelnemers die je even komen zeggen dat ze het de moeite vonden. Als medeorganisator ben ik steeds blij om nieuwe leden te kunnen verwelkomen. Want voor dat alles doe je het toch?”

* * *

4 *Nin
Walschaerts
59 lentes*

Is vrijwilliger bij huisvandeMens Mechelen, begeleidt o.a. uitvaartplechtigheden. Organiseert ook mee de herdenkingsplechtigheden.

“Mijn engagement als uitvaartconsulent zet me regelmatig met beide voeten op de grond. Het is een zinvolle invulling van mijn tijd, en ik ontmoet gelijkgestemden en andere zielen. Mijn eerste afscheidsplechtigheid is me altijd bijgebleven. Voor een bijna volle aula zei ik dat het koppel, waarvan de echtgenote overleden was, elkaar had leren kennen in ‘Alcatraz’. Het moest natuurlijk ‘Alcazar’ zijn, voor de oorlog een zeer gekende dansgelegenheid in Mechelen.

De aanwezigen staarden mij aan, met grote vragende ogen. Na de uitvaart, ik was mij nog altijd van geen kwaad bewust, kwam de weduwnaar mij feliciteren met de gebrachte tekst, maar wees mij wel op mijn ‘stommitieit’. Ik hield er een rood hoofd en veel gegniffel van de omstaanders aan over.”

* * *

De zin van de **zoen**

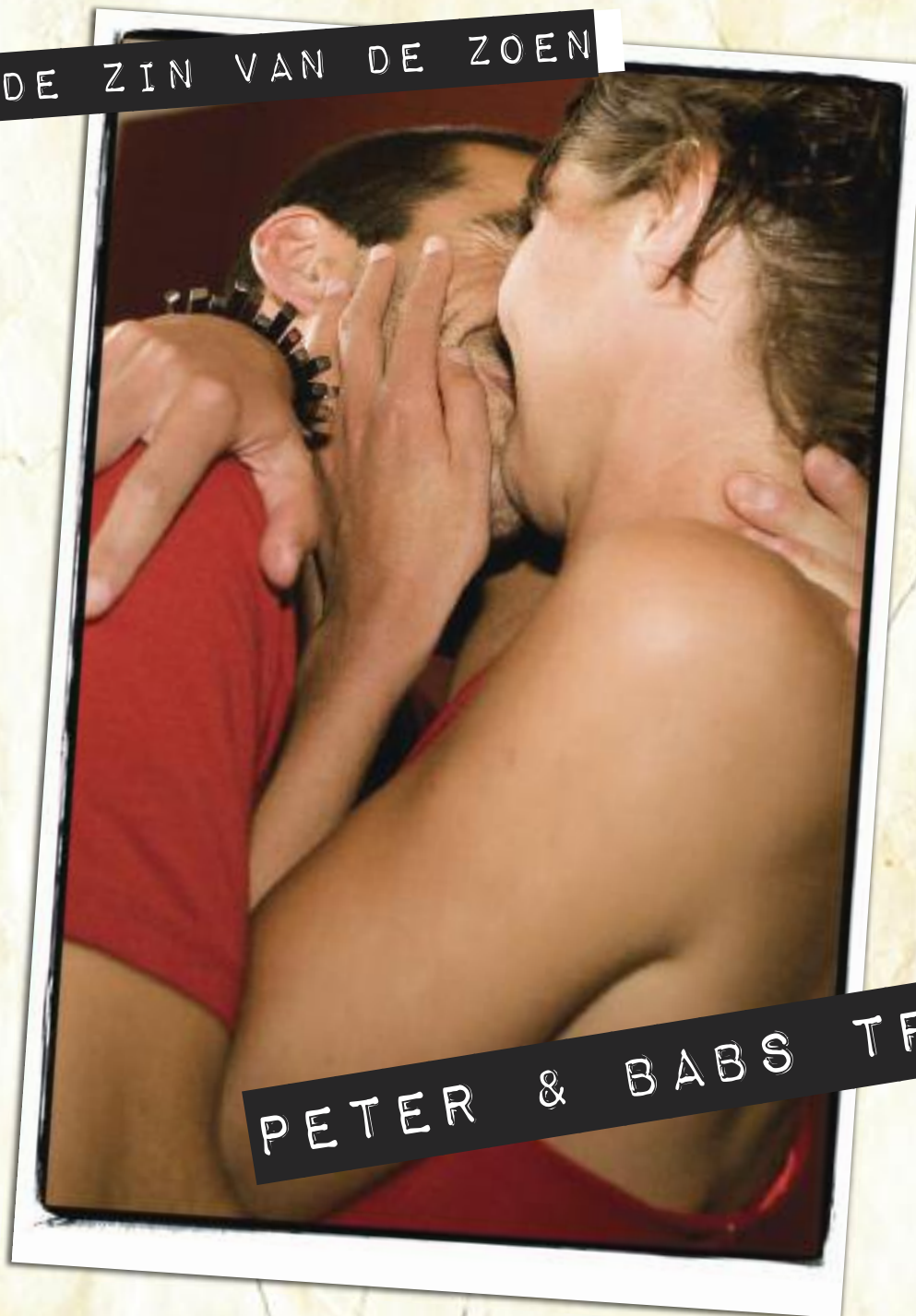
Een trouwplechtigheid in beeld

Trouwen brengt een warme gloed teweeg. Twee mensen 'ja' voelen zeggen is ontzettend mooi. Niet de witte jurk, het chique feest, de verplichte sketches... Wel delen met zij die we graag zien, de rijkdom van verbondenheid vieren. Het is echt, natuurlijk, puur, spontaan, grappig, intens en innig. Het is voluit 'ja' zeggen.

Peter en Babs trouwden op 5 april 2012 bij hen thuis, met familie en vrienden, tijdens een vrijzinnig humanistische huwelijksplechtigheid.

Jasmien Peeters - foto's: © Libelia Photography

DE ZIN VAN DE ZOEN

PETER & BABS TROUWEN

DE RINGEN

BRUID EN BRUIDEGOM IN ZWART-WIT

"PROFICIAT BROER"

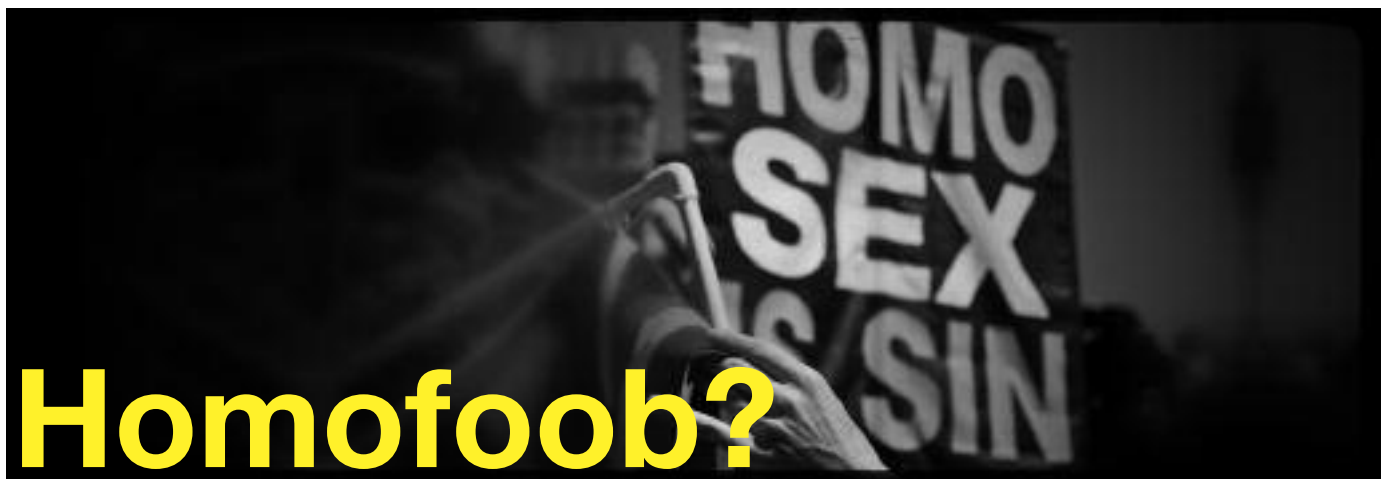

EEN COVER VAN NICK DRAKE

Trouwplannen?

Droom jij ook van een 'ja' zonder altaar, wel dicht bij elkaar?
Spring eens binnen in een huisvandeMens in jouw buurt.
De vrijzinnig humanistisch consulent kan jou verder helpen.

Homofob?

Misschien ben je homoseksueel...

Wie niet in het reine is met zijn seksuele geaardheid en stiekem iets voelt voor mensen van hetzelfde geslacht, ervaart homoseksuelen vaker als bedreigend en vervalt sneller in vooroordelen en discriminatie. Dat blijkt uit een in april gepubliceerd onderzoek in het Amerikaanse wetenschappelijke tijdschrift *Journal of Personality and Social Psychology*. Professor Ryan en zijn collega's tonen hier het verband aan tussen homofobie en een onderdrukte homoseksualiteit.

Liza Janssens

Volgens de psychoanalyse bestaat er zoiets als een verdedigingsproces waarbij mensen onbewuste verlangens afblokken door een tegengestelde houding aan te nemen. Freud, de grondlegger van de psychoanalyse, noemde dit 'reactievorming'. Zo zouden we mensen sneller discrimineren als ze eigenschappen vertonen die we zelf onderdrukken. Professor Richard Ryan, psycholoog aan de Universiteit van Rochester, baseerde zich op deze theorie toen hij homofobie en homoseksualiteit onder de loep nam. (1)

Experiment

Voor het onderzoek moesten 784 universiteitsstudenten in de Verenigde Staten en Duitsland hun seksuele geaardheid een score geven op een schaal van 1 tot 10, gaande van homoseksueel tot heteroseksueel. Daarnaast peilden de onderzoekers in welke mate de studenten homofob waren door hen de aantrekkelijkheid van homo- en heterokoppels te laten beoordelen. Tevens onderzochten de wetenschappers hun houding tegenover rechten voor homoseksuelen, stelden ze vragen over hun opvoeding en de houding van hun ouders tegenover homoseksualiteit.

Tot slot werden de studenten onderworpen aan een computertest die hun impliciete seksuele geaardheid naging. Hierbij moesten de

Barcelona, Spanje, 7 november 2010. Homo-activisten kussen elkaar wanneer paus Benedictus XVI voorbijrijdt op zijn weg naar de Sagrada Família. De paus staat niet bekend als een homoliefhebber. Zou dit iets zeggen over zijn seksuele geaardheid?

De mensen die zich in conflict bevonden met hun impliciete seksuele voorkeur waren vaker opgevoed door strenge ouders met meer vooroordelen over homoseksuelen.

deelnemers een reeks beelden en woorden met een hetero- of homoseksuele connotatie, zoals een foto van een homokoppel of een begrip als 'roze zaterdag', zo snel mogelijk sorteren in de categorie 'hetero-' of 'homoseksueel'. De computer mat hun reactietijd.

Ik en de ander

Telkens voordat de student een foto of woord te zien kreeg, verscheen zeer kort het woord 'ik' of 'ander' op het scherm. Dit gebeurde net lang genoeg opdat hij/zij onbewust het woord kon opnemen, maar te kort om het bewust op te merken. We spreken dan van een 'subliminale' boodschap. Deze techniek kadert in de theorie van semantische associatie: wanneer het woordje 'ik' een beeld of woord voorafging dat overeenstemde met de seksuele geaardheid van de proefpersoon (bijvoorbeeld een heteroseksueel beeld voor een hetero), zou hij/zij het sneller in de juiste categorie plaatsen dan wanneer 'ik' een beeld of woord voorafging dat strijdig was met zijn seksuele geaardheid (bijvoorbeeld een homoseksueel beeld voor een hetero).

(Nog niet) uit de kast

De onderzoekers vonden zo een duidelijk onderscheid tussen mensen die zichzelf identificeerden als heteroseksueel en zij die zichzelf als homoseksueel beschouwden. Ze gingen er bovendien van uit dat de deelnemers die homoseksuele stimuli sneller categoriseerden, ook impliciet meer aangetrokken waren tot mensen van hetzelfde geslacht.

Meer dan twintig procent van de mensen die zichzelf sterk heteroseksueel noemden, vertoonden toch een zeker niveau van aantrekkings tot hetzelfde geslacht. Na het zien van het woord 'ik', sorteerden zij de homoseksuele beelden en woorden sneller dan de heteroseksuele foto's en begrippen. Opvallend was dat deze groep mensen meer sympathieën vertoonde voor anti-homoseksueel beleid en zich vijandiger opstelde tegenover homoseksuele onderwerpen.

Rol van de ouders

Uit het onderzoek bleek dat de mensen die zich in conflict bevonden met hun impliciete seksuele voorkeur, vaker opgevoed waren door

strenge ouders met meer vooroordelen over homoseksuelen. Volgens de onderzoekers is de kans dus groot dat men de gevoelens die men koestert voor iemand van hetzelfde geslacht onderdrukt wanneer men uit een autoritair gezin komt met een negatieve houding tegenover homoseksuelen. Deze tegenstrijdige gevoelens zullen vaak leiden tot homofobie. Daartegenover staat, aldus de wetenschappers, dat kinderen van ouders die hun kind stimuleren om zichzelf te zijn en het inspraak geven later veel minder conflict ervaren tussen hun impliciete en expliciete seksuele geaardheid. Ook al zijn de ouders onverdraagzaam tegenover homoseksuelen.

Kanttekeningen

De onderzoekers wijzen er wel op dat deze factoren niet de enige oorzaken zijn van homofobie. Niet elke persoon die tegen homoseksuele rechten strijdt, is in het geheim homoseksueel. Slechts enkelen die zich verzetten tegen homoseksualiteit worstelen met zichzelf, omdat ze het slachtoffer zijn van onderdrukking en gebrek aan aanvaarding.

In de academische kringen plaatst men toch enkele kanttekeningen bij dit onderzoek. Zo stelt professor Gregory Herek van de Universiteit van California-Davis dat het zeer moeilijk is om de onbewuste seksuele geaardheid te achterhalen. De psycholoog is gespecialiseerd in het onderzoek naar het verband tussen vooroordelen en geweld tegenover homoseksuelen. Het onderzoek stelt volgens hem wel de juiste vragen maar hij betwijfelt dat het de latente seksuele geaardheid van mensen blootlegt. (2) Verder onderzoek zal dit moeten uitwijzen.

Meer info?

(1) WEINSTEIN, N.; RYAN, W.S.; DEHAAN, C.R.; PRZYBYLSKI, A.K.; LEGATE, N. & RYAN, R.M. (2012). Parental autonomy support and discrepancies between implicit and explicit sexual identities: Dynamics of self-acceptance and defense. *Journal of Personality and Social Psychology*, 102(4), 815-832.

(2) HEALY, M. (2012). Study examines the roots of homophobia. *USA TODAY*, opgehaald op: <http://www.usatoday.com>.

Veroudering kan je genezen

Ligt het eeuwig leven binnen handbereik?

"I hope I die before I get old", zong de 21-jarige Roger Daltrey in 1965. Met het nummer *My Generation* maakte de frontman van de Britse band The Who zich onsterfelijk in de muziekgeschiedenis. Als het echter van Aubrey de Grey afhangt, is dit lijflied van de rockmuziek rijp voor de prullenmand. De Britse gerontoloog, bekroond met een doctoraat aan de universiteit van Cambridge voor zijn onderzoek naar verouderingsprocessen, verdedigt de stelling dat veroudering niet meer is dan een ziekte die men kan genezen. Exit onsterfelijkheid voor Daltrey, enter onsterfelijkheid voor de mens?

Olivier Beys

Zo'n vaart loopt het niet. De Grey benadrukt dat het om een geleidelijk proces gaat. "Antiverouderingstherapieën zullen nooit perfect zijn. Wel zullen we de ziektes oplossen waar 200-jarigen aan sterven voordat we effectief 200-jarigen hebben", aldus de Grey. De toenevende kennis inzake menselijke veroudering zal zich sneller ontwikkelen dan het natuurlijke verouderingsproces. Daarom gelooft hij dat de eerste mens die duizend jaar wordt nu reeds op aarde rondloopt.

Neveneffect

Zijn theorie begint bij de eenvoudige gedachte dat veroudering een neveneffect is van onze stofwisseling. Deze stofwisseling brengt reeds voor de geboorte schade toe aan het lichaam, maar die schade manifesteert zich pas als een ziekte wanneer ze zich voldoende heeft opgestapeld. De uitdaging is om schade in het lichaam op regelmatige basis te herstellen voordat ze een kritieke drempel bereikt. "Het is net als het onderhouden van een huis of een wagen", zegt de Grey. De theorie past daarom perfect binnen

Volgens de Grey sterven dagelijks 100.000 mensen aan ouderdom. Onaanvaardbaar voor de wetenschapper.

Aubrey de Grey

de regeneratieve geneeskunde, een tak van de geneeskunde die zich bezighoudt met het herstellen van cellen, weefsels en organen.

Nobelprijs

Nu al beschikt het lichaam over een heus arsenaal aan trucjes om zichzelf op te lappen, maar om veroudering te herstellen is meer nodig. Volgens de Grey moeten we daarvoor zeven fundamentele types schade tegengaan, van de opeenstapeling van 'rommel' binnen en buiten cellen tot mutaties in het DNA. Toegegeven, het blijft voorlopig bij theorie en proeven met muizen, en het onderzoek is niet eenvoudig. De oplossing voor een van deze zeven uitdagingen zou een Nobelprijs of tien opleveren.

Wantrouwen

De Grey stootte aanvankelijk op een hoop weerstand in het medische wereldje. De controverser ebde echter weg nadat in 2005 een prijs van 20.000 dollar beloofd werd aan eenieder die zou kunnen aantonen dat zijn theorie op volslagen nonsens stoelt. Niemand won de prijs. Desondanks blijft het wantrouwen bij klassiek geschoolde artsen groot. Dat ligt aan wat de Grey de *pro-aging trance* noemt. Om ons korte bestaan draaglijker te maken, houden we onszelf voor dat ouder worden toch niet zo erg is. Een illusie, volgens de Grey, die hij duidelijk wil doorprikken. Wordt zeker nog vervolgd.

Meer info?

Bekijk de uiteenzetting *A roadmap to end aging* van Aubrey de Grey op www.ted.com.

27

Geloven in het onwaarschijnlijke. Terugblikken om vooruit te gaan

Stéphane Hessel

Uitgeverij Van Gennep, 2012

ISBN: 9789461640994

Met zijn pamflet *Neem het niet!* heeft de 94-jarige Hessel de jeugd wakker geschud. In zijn nieuwste boek gaat de peetvader van de protestbeweging van de *indignados* nog een stap verder. Verontwaardiging moet tot acties leiden, benadrukt hij in *Geloven in het onwaarschijnlijke*. Verzet tegen onrechtvaardigheid heeft ook zijn levensloop bepaald. De inzichten die hij daarbij verwierf, pende hij hier neer, verwijzend naar bevriende denkers want "[z]ijn hele leven is geïnspireerd door ontmoetingen". Hessel benadrukt het belang van compassie, wijst op de waarschijnlijkheid van het onwaarschijnlijke en pleit voor bewondering.

Bewondering valt alvast menig lezer ten deel, voor de wijsheid van deze ex-verzetstrijder die nazi-concentratiekampen overleefde en mee schreef aan de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Toch blijven verhalenverslinders op hun honger zitten. Dit is geen eenvoudige autobiografie: Hessels gedachten springen alle kanten op en worden vaak niet afgewerkt. Spijtig, want zo verliest zijn boodschap ook heel wat kracht.

[vrg]

Plafondmeisje

Fran Bambust - Illustraties: An Van Dooren
Clavis, 2012

ISBN: 9789044817201

Voor kinderen vanaf 11 jaar, 2 maanden en 6 dagen

"Voor de kinderen van mijn klas was ik zo'n figuur in stippellijntjes, die je kunt invullen of inkleuren zoals je zelf wilt. Tot ik op een dag zelf buiten de lijntjes ging lopen."

Het onopvallende en doodnormale meisje Imke hangt plots tegen het plafond. En vanaf dan is alles anders. De 'natuurwet-politie' vindt afwijken van het normale maar niets, en zet een heuse achtervolging in. Maar Imke geniet van haar ervaring en ontdekt daarboven een klasgenootje dat ook ondersteboven of 'neersteonder' hangt. Samen vliegen ze tussen de wolken, zetten onbewust de doorsneewereld op zijn kop, en laten iedereen naar boven kijken.

Plafondmeisje is een verfrissend jeugdboek over anders zijn. Schrijfster Fran Bambust, geboren als Franky, vertelt een heerlijk abnormaal verhaal. De tekeningen van An Van Dooren geven Imke een gezicht. Laat het boek niet los. Anders valt het omhoog en kan je er niet meer bij.

[rl]

Littekens aan de oppervlakte. Sporen naar diepgang

Verhalen van gevangenen - Foto's: I. Pousset, H. Braet, N. Péant, T. Marchal - SMBG, 2012

Te verkrijgen bij SMBG:

www.smbg-famd.be - admin@smbg-famd.be

In *Littekens aan de oppervlakte* lees je de verhalen achter de littekens van gevangenen. Ze worden afgewisseld met sterke foto's. De link tussen gevangenen en littekens lijkt stigmatiserend, maar dit boek geeft de lezer vooral een oprecht beeld/verhaal over de lichamelijke wonden van mensen. Hoewel sommige verhalen je naar de keel grijpen, is deze uitgave allesbehalve zwaarmoedig.

De gevangenen brengen zelf hun verhaal en je voelt je als lezer nauw betrokken bij hun leven en leed. Doordat je letterlijk leest wat de gevangene te vertellen heeft, is de authenticiteit verzekerd. Bovendien werd er weinig tot geen eindredactie toegepast. Dit brengt de leesbaarheid echter soms in het gedrang.

[lj]

De verovering van de vrijheid. Van luie mensen, de dingen die voorbijgaan

Alicja Gescinska
Lemniscaat, 2011
ISBN: 9789047703549

winnaar
van de prijs
deMens.nu
2012

Gescinska opent haar boek met een aanklacht tegen de luiheid die volgens haar aan de basis ligt van de vermeende zinloosheid van het menselijk bestaan. Ook zijzelf moet een voortdurend gevecht voeren om zich niet over te geven aan die luiheid en zo haar dagen in totale lamlendigheid door te brengen.

Na die vrij autobiografische aanloop, ont-popt de jonge Poolse filosofe zich tot een vurig pleitbezorgster van de positieve vrijheid. Een vrijheid die noodzakelijkerwijs grenzen en beperkingen kent en verantwoordelijkheden oplegt. Een vrijheid die zich niet bezondigt aan de onverschilligheid die negatieve vrijheid kenmerkt.

Gescinska is erin geslaagd om een zeer leesbaar boek te schrijven over een complex onderwerp. Ze worstelt zelf nog met de concrete invulling van die positieve vrijheid en dat zorgt ervoor dat je als lezer verplicht wordt mee na te denken. Dat is Gescinska's grootste verdienste: je krijgt een schop onder je kont en je hersenen worden geprikkeld. En dat kan iedereen van tijd tot tijd gebruiken.

[vc]

Het geheim van de kosmologie ontrafeld. Ten dienste van een waarheid

Gustaaf Christiaan Cornelis
Academic & Scientific Publishers, 2013
ISBN: 9789057181566

In dit boek neemt wetenschapsfilosoof Gustaaf Cornelis je mee op een spannende ontdekkingsreis naar de hedendaagse kosmologie, de leer van de bouw en evolutie van het heelal. Het is een persoonlijke zoektocht, verteld als een kosmologisch verhaal. Met daarin twee hoofdrolspelers: de natuur-, wis- en sterrenkundige Galileo Galilei en de uitvinder van de relativiteitstheorie Albert Einstein. De auteur neemt je mee op een reis van heden naar verleden en terug. Het resultaat leest als een wetenschapshistorische thriller: een keer dat je begint te lezen, kan je niet meer stoppen.

Vele vragen komen aan bod zoals: hoe ontstaan sterren? Waar komen de elementen vandaan? Waarom is de aarde rond? Wat gebeurt er precies bij een supernova? Waarom werd Galilei door het Vaticaan veroordeeld? Was Einstein echt religieus? Waarom kregen juist de natuurkundigen Penzias en Wilson een Nobelprijs voor hun toevallige ontdekking van de kosmische achtergrondstraling (de warmtestraling die is uitgezonden tijdens de oerknal)? Waarom weten mensen zoveel en toch zo weinig? Hoe gaat wetenschap in haar werk? Wanneer zit een wetenschappelijke theorie op het juiste spoor?

Tot een heel stuk in de twintigste eeuw beschouwden vele wetenschappers kosmologisch onderzoek als pure speculatie. Vandaag is kosmologie alom erkend als een echte wetenschap. Hoe komt dit? De zoektocht naar dit antwoord vormt de rode draad van dit boek.

Gustaaf Cornelis is zelf van in zijn prille jeugd gepassioneerd door de sterrenkunde. Hij wil de lezer laten zien dat de sterrenkunde leidde tot vele doorbraken. Zo ontdekte Galilei de manen van Jupiter en leverde zo het bewijs dat niet alle hemellichamen rond de aarde draaien. En de ruimtetelescoop Hubble kon pas in de jaren twintig van de vorige eeuw – aantonen dat er nog andere sterrenstelsels bestaan buiten de Melkweg.

Voor wie graag een helder overzicht wil van de huidige stand van zaken in de kosmologie is dit boek een echte aanrader. *Het geheim van de kosmologie ontrafeld* is geschreven voor de geïnteresseerde leek, maar iedere student filosofie en natuurkunde zou het gelezen moeten hebben.

[Alexander van Biezen, filosoof]

Zenithbeurs 2012

DeMens.nu staat op de jaarlijkse beurs voor actieve 50-plussers. Van 21 november tot en met 25 november strijkt de Zenithbeurs neer in Brussels Expo.

"I Live. Care. Enjoy. Comfortabel leven en zorgeloos genieten." Dat is de slagzin van de 19de editie van de Zenithbeurs. De jaarlijkse doe-beurs voor 50-plussers vindt dit jaar plaats van 21 tot en met 25 november 2012 in Brussels Expo. Kom sjoelbakken bij deMens.nu-stand en win een leuke prijs!

Het Oosten in het Westen

Een lezing, een debat en een slotavond onder de noemer *Islam en de lekenstaat*.

8 november 2012: De invloed van het (islamitische) Oosten op de westerse cultuur. Lezing door de Nederlandse historicus en auteur Jona Lendering.

15 november 2012: Debat over de plaats van de islam in de seculiere maatschappij met Jan Van Reeth (docent Faculteit voor Vergelijkende Godsdienstwetenschappen Antwerpen), Mohammed Ben Siamar (docent Faculteit voor Vergelijkende Godsdienstwetenschappen Antwerpen), Fauzaya Talhaoui (senator, gemeenteraadslid in Antwerpen) en Ronald Commers (emeritus hoogleraar in de Moraalfilosofie UGent). Moderator: Jurgen Slembrouck (moreel consultant UA).

22 november 2012: Oosterse avond met klassieke oosterse zang, muziek en dans. Aansluitend een receptie met Marokkaanse gerechten en drankjes.

Waar? Universiteit Antwerpen, Stadscampus, Kleine Kauwenberg 14
Wanneer? Telkens om 20u

Info: www.vrijzinnigantwerpen.be onder 'activiteiten'
Reservatie: T 03 239 94 21
of dirk.vanopdenbosch@deMens.nu

Droom je ook van een volmondige 'Ja'?
Bezoek onze stand op
'Trouw' - Antwerpen
op 5 - 6 en 7 oktober 2012
Antwerp Expo - Bouwcentrum hal 4

Ja!

zonder altaar,
wel dicht bij elkaar

... met
deMens.nu

Kortfilms tegen homo- en transfobie

Rainbow is een educatief filmproject dat de strijd aanbindt met homofobie en transfobie. Op **14 november 2012** organiseert deMens.nu i.s.m. kinderfilm distributeur Jekino in theater Bronks (Brussel) de première van 9 zorgvuldig geselecteerde kortfilms uit evenveel landen van de Europese Unie.

Meer info: www.deMens.nu onder 'agenda'

De lange arm van de Kerk op Rio+20

Hoe de Heilige Stoel een duurzame toekomst in de weg staat

Kardinaal Odilo Pedro Scherer is aartsbisschop van São Paulo en vertegenwoordiger van de Heilige Stoel op Rio+20.

Seksuele en reproductieve rechten: een co-dewoord voor abortus of een fundamenteel recht voor vrouwen? Aan de onderhandelingsstafel van Rio+20, de VN-topconferentie over duurzame ontwikkeling die in juni plaatsvond in het Braziliaanse Rio de Janeiro, drukte de Heilige Stoel de eerste interpretatie door. Bovendien lag de Katholieke Kerk mee aan de basis van het schrappen van de reproductieve rechten uit het politieke akkoord. Dit leidde tot grote woede van talloze vrouwenorganisaties, internationale wetenschappers en gender- en gezondheidsspecialisten.

Olivier Beys

Een van de opvallendste uitdagingen voor duurzame ontwikkeling is misschien wel de huidige bevolkingsexplosie. Men verwacht naar schatting 9 miljard mensen tegen 2050. Volgens specialisten is het garanderen van seksuele en reproductieve rechten de belangrijkste oplossing voor dit probleem. Dit houdt in dat vrouwen zelf bepalen wanneer, hoe en hoeveel kinderen ze krijgen. In de praktijk gaat het om maatregelen die vrouwen het recht geven op zwangerschapszorg, gezinsplanning, opvang en mogelijkheid voor abortus, toegang tot contraceptie en seksuele gezondheid. Eveneens richten ze zich op politieke of socio-economische factoren die zelfbeschikking voor vrouwen in de weg staan.

Deze kwestie bepaalde dus mee de agenda van een van de grootste topconferenties van de Verenigde Naties ooit. Toch geraakten de emoties verhit op Rio+20. Dat kwam omdat de Heilige Stoel erin slaagde om het begrip 'reproductieve rechten' gelijk te stellen aan 'abortus', wat een bom legde onder de onderhandelingen. Zo schaarden Polen en Malta zich achter de Kerk, waardoor de EU geen sterk standpunt kon doordrukken. Ook binnen de groep van ontwikkelingslanden heerste tweespalt.

Vlak voor de deadline van de onderhandelingen pleitte de Heilige Stoel ervoor om de paragraaf te schrappen. De Kerk werd daarbij

gesteund door landen met een bedenkelijke staat van dienst inzake mensenrechten, zoals Egypte, Syrië, Iran, Nicaragua, Honduras, Rusland en anderen. Gastland Brazilië besliste uiteindelijk om de paragraaf te verwijderen, tot groot genoegen van kardinaal Scherer, die benadrukte dat "reproductieve rechten niet te verzoenen zijn met het recht op leven".

Volgens cijfers van het United Nations Population Fund zijn er 215 miljoen vrouwen die hun zwangerschap willen uitstellen of stoppen, maar geen toegang hebben tot effectieve anticonceptiemiddelen. Tot 50 procent van de zwangerschappen is ongepland en een kwart ongewenst. Als alle vrouwen toegang hadden tot anticonceptiemiddelen, dan kon een op de drie sterfgevallen gerelateerd aan zwangerschap vermeden worden. Tot 14 miljoen meisjes hebben hun eerste kind voor ze 14 jaar zijn en kunnen daardoor zichzelf noch hun kinderen een kwaliteitsvolle toekomst bieden.

Het verband tussen familieplanning, vrouwen en duurzame ontwikkeling is niet nieuw. Toch zegt Sascha Gabizon, directeur van de ngo Women in Europe for a Common Future en prominent vertegenwoordiger van vrouwen op Rio+20, dat "wij keer op keer moeten vechten om dit verband aan te tonen". Inderdaad, al sinds 1994 op de *UN International Conference on Population and Development* in Caïro sleept de kwestie aan, telkens met de sterke lobby van de Heilige Stoel als hinderpaal. Kind van de rekening zijn uiteindelijk de vrouwen: "wanneer olifanten vechten, lijdt het gras", zo vat Musimbi Kanyoro, voorzitter van de non-profitstichting Global Fund for Women, het samen.

Olivier Beys nam deel aan Rio+20 namens de Vlaamse Jeugdraad als jongerenvertegenwoordiger duurzame ontwikkeling in de Belgische delegatie.

De Kerk op Rio+20?

Via de Heilige Stoel bekleedt de Katholieke Kerk macht op internationaal politiek vlak. Deze bisschoppelijke zetel van de Kerk in Rome vertegenwoordigt 1,2 miljard gelovigen. Hoewel de Heilige Stoel niet voldoet aan de internationale criteria van een staat, wordt deze de facto als dusdanig erkend in het internationaal recht. De Heilige Stoel onderhoudt immers diplomatieke relaties met 179 andere staten. Daarom bezit de Heilige Stoel ook de status van waarnemer bij de Verenigde Naties. Een waarnemer heeft geen stemrecht maar kan wel het woord voeren op vergaderingen en conferenties zoals Rio+20.

VRIJHEIDSFESTIVAL DES LIBERTÉS

18/10 > 27/10 2012

Théâtre National & KVS

111-115, bd. Emile Jacqmainlaan - 1000 Bxl

Lakensestraat, 146 - 1000 Bxl

CONCERT / THEATRE / CINEMA / DEBAT / EXPO

DeMens.nu en haar Franstalige zusterorganisatie Bruxelles Laïque organiseren van 18 tot 27 oktober de elfde editie van het jaarlijkse Festival van de Vrijheid in Brussel. Net zoals in de voorgaande edities is er een centraal thema: 'crisis als kans'. De wereld verkeert in alle opzichten in crisis. Angst en verlamming zijn dan natuurlijke reacties. Maar voorbij de angst bieden deze crisissen ook de mogelijkheid tot verandering. Het festival wil de deelnemers doen stilstaan bij kansen die schuilen in een crisis.

18 OKT TARAF DE HAIDOUKS & KOCANI ORKESTAR

19 OKT BIRDY NAM NAM

20 OKT LES OGRES DE BARBACK

24 OKT CARAVAN PALACE

25 OKT DE LA SOUL EN HUBERT-FÉLIX THIÉFAINE

26 OKT KEZIAH JONES EN PUBLIC ENEMY

27 OKT MAX ROMEO & U-ROY

www.festivalvandevrijheid.be

Het Symfonisch Orkest van de Vrije Universiteit Brussel

o.l.v. Jurgen Wayenberg

MANCANZA

Een muzikale bijdrage in de strijd
tegen armoede en sociale uitsluiting.

Antonin Dvořák, Slavische Dans nr. 8
Arturo Márquez, Conga del Fuego Nuevo
Emmanuel Séjourné, Concerto voor Marimba
Jerry Bock, John Williams, Fiddler on the roof
Kurt Weill, Die Dreigroschenoper
Pietro Mascagni, Intermezzo Cavalleria Rusticana
George Gershwin, An American in Paris Suite

Solist: Titus Franken
Woord: Ingrid Vanratten

GENT - zaterdag 24 november - 20u

Zaal Miry, School of Arts, Hogeschool Gent
Campus Hoogpoort, Hoogpoort 64

BRUSSEL - zondag 25 november - 15u

AULA VUB, Campus Etterbeek,
Triomflaan toegang 6 - Pleinlaan toegang 13

BREDENE - zaterdag 1 december - 20u

Eventcentrum Staf Versluys, Kapelstraat 76

HASSELT - zondag 2 december - 15u

CC Hasselt, Kunstlaan 5

ANTWERPEN - zaterdag 8 december - 20u

AULA Rector D'Hanis, Universiteit Antwerpen
Stadscampus, Kleine Kauwenberg 14-22

Vrije
Universiteit
Brussel

CONCERTEN VAN HET SYMFONISCH ORKEST VAN DE VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL

Dhr. - Mevr.

Straat nr bus

Postcode Plaats

E-mail

Wenst ☐ kaarten aan € 10 ☐ kaarten aan € 5 (student, werkzoekend)

Voor het concert te ☐ Gent ☐ Brussel ☐ Bredene ☐ Hasselt ☐ Antwerpen

Stort het bedrag van EUR op rekening **001-3766793-68** van het VUBorkest

Storting met duidelijke vermelding van de naam van de inschrijver a.u.b.
Uiterlijk 5 werkdagen vóór datum concert. Tijdig bestelde EN betaalde kaarten
worden u toegestuurd via e-mail.

De door u verstrekte gegevens worden opgenomen in een bestand van het VUBorkest, gebruikt voor de organisatie van
haar concerten. Overeenkomstig de wet van 8 december 1992 op het privé-leven, heeft u het recht de gegevens
die op u betrekking hebben, te raadplegen of te verbeteren. Hiervoor kan u eenvoudig contact met ons opnemen.

Fax dit antwoordstrookje naar:

02/669 97 14

Of stuur onder gesloten envelop naar:

VUBorkest (t.a.v. Roel Vanacker)
Brusselstraat 775, 1700 Dilbeek

U kan ook toegangskaarten bestellen:

- online: www.vub.ac.be/vuborkest
- e-mail: concerten@vub.ac.be
- telefonisch: 0470 25 81 25

Betalen doet u door storting op
reknr. 001-3766793-68 van
het VUBorkest (met duidelijke
vermelding van de naam van de
inschrijver a.u.b.)

Tijdig bestelde EN betaalde kaarten
worden toegestuurd via e-mail.

Lam Gods dat wegneemt...

www.anneprovoost.be

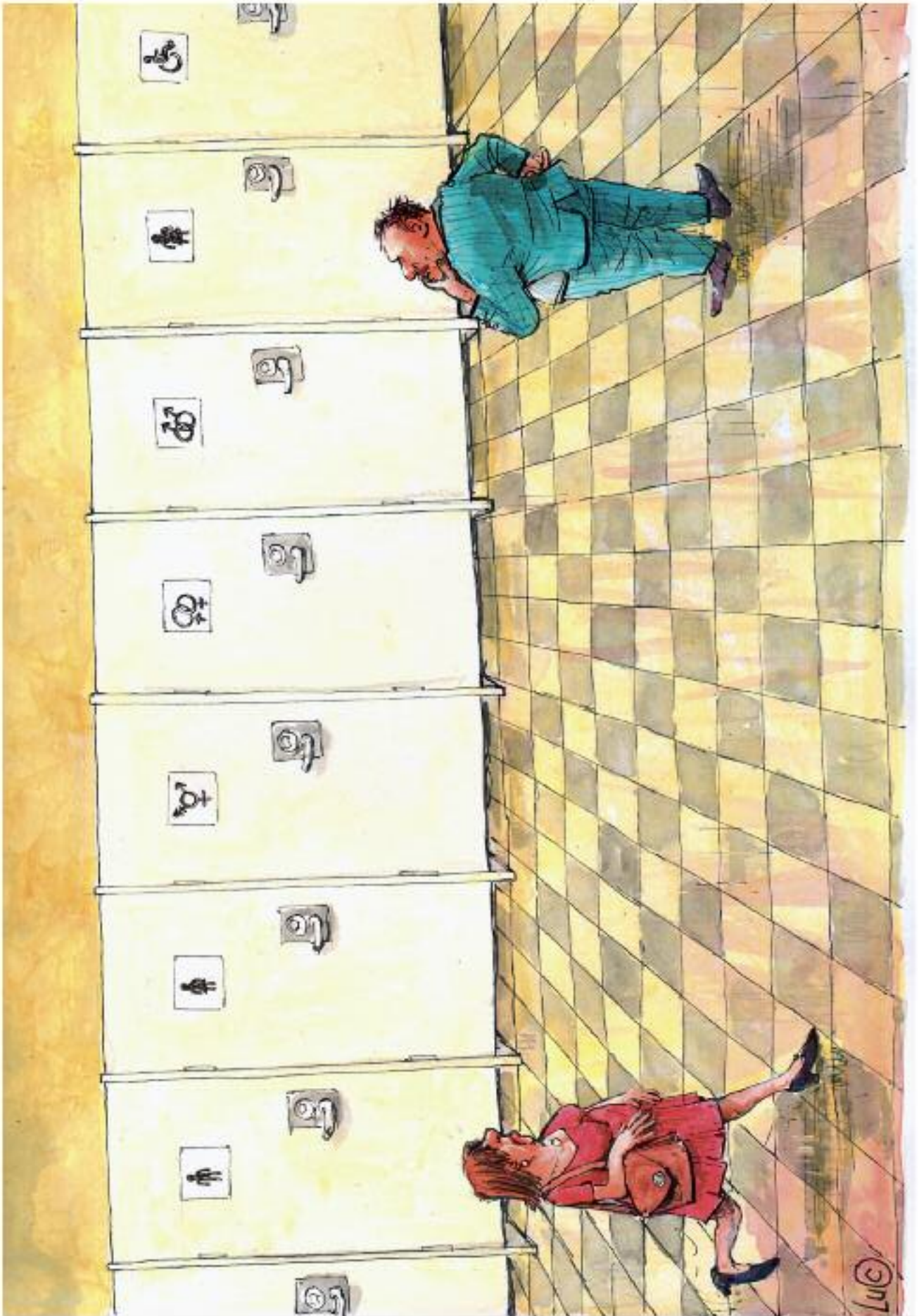
Het gruwelijkste horrorverhaal dat mijn kinderbrein ooit te verwerken kreeg kwam toen ik nog maar acht was. De juf van de derde klas vertelde ons over het principe van de zondebok bij de Azteken. Als daar iets fout liep, zei ze, wilden mensen graag een schuldige aanwijzen. Pas als die gevonden was keerde de rust terug. Ze had het over de offerschaal, het altaar, de slachtbank, het uitgerukte hart, het te drinken bloed... Korte tijd later was het Pasen en vertelde de dorpspastoor ons een soortgelijk verhaal. Ook hij had het over de offerschaal, het altaar, het onschuldige lam, het vlees dat je moest eten, en het te drinken bloed.

Zowel mijn juf als de pastoor maakten een onderscheid tussen de schuld van één mens en de schuld van een groep. Beiden kozen ze de kant van het onschuldige slacht-offer. Maar alleen in het verhaal van de Azteken werd het ritueel veroordeeld als barbaars of primitief. Bij het passieverhaal echter gingen de volwassenen helemaal mee in de gedachte dat groepsschuld overdraagbaar is op een ander. Ze kwamen woorden te kort om hulde te brengen aan de man die in onze plaats had geboet. Best verwarrend, vond ik, die twee uiteenlopende appreciaties. Dat je met een hele groep mensen aan iets schuldig kunt zijn, dat kon ik nog begrijpen. Maar dat je die collectieve schuld kon afwentelen met een wrede offer? Ik vroeg me af wat erger was: te boeten voor wat je verkeerd had gedaan, of je schuldig voelen omdat je een ander voor je misstap liet opdraaien.

Vandaag zoveel jaren later is er veel veranderd. Zondebokken zijn er nog genoeg, maar de idealisering van de schuldafwenteling is verdwenen. En we vertellen onze kinderen niet langer verhalen van wraak en bloed, maar liever van weerstand en verantwoordelijkheid. Goed zo, zou ik zeggen, alleen jammer dat daarmee ook het con-

cept van de collectieve schuld is verdwenen. Collectieve schuld is het soort tekortkoming waarbij je, als je ernaar op zoek gaat, altijd ook bij jezelf uitkomt. De klimaatverandering is er zo eentje. De wereld warmt op omdat we met z'n allen te veel verbruiken. De schuld ligt bij iedereen, en we kennen ons aandeel. Een *mea culpa* willen we nog wel slaan, dat is alleen maar sportief. Maar boete doen, dat zijn we niet echt van plan. Niemand van ons wil een kleiner tv-scherm, minder reizen, minder aardbeien en minder douchen. We willen alles behouden: dezelfde mobiliteit, dezelfde variëteit, dezelfde vrijheid. De uitweg die we hebben gevonden is om weer een heiland aan te wijzen waarop we onze collectieve schuld kunnen afwentelen.

Onze heiland vandaag is de alternatieve technologie. Als we het allemaal maar 'alternatief' doen, dan komt De Redding vanzelf. Heel soms oppert nog wel eens iemand dat we daar bovenop boete zouden kunnen doen door wat te minderen, omdat anders de schuld op wrede wijze wordt overgedragen op wie vandaag nog niet is geboren. Ons antwoord is evenwel unisono: waarom zouden we, we gaan toch niet pessimistisch doen, we geloven toch in De Redding? Boeten voor het collectief is *old school* - we zijn toch geen katholieken?

Wij zijn er voor jou!

Je kan bij ons terecht voor: info (o.a. rond waardig levenseinde) – vrijzinnig humanistische plechtigheden – vrijzinnig humanistische begeleiding – vrijzinnig humanistische activiteiten - vrijwilligerswerk

huisvandeMens Aalst

Koolstraat 80-82 - 9300 Aalst
T 053 77 54 44 - F 053 77 97 70
aalst@deMens.nu

huisvandeMens Antwerpen

Jan Van Rijswijcklaan 96
2018 Antwerpen
T 03 259 10 80 - F 03 259 10 89
antwerpen@deMens.nu

huisvandeMens Antwerpen

Breughelstraat 60 - 2018 Antwerpen
T 03 227 47 70
antwerpenlokaal@deMens.nu

huisvandeMens Bilzen

Klokkestraat 4 bus 1
3740 Bilzen
T 089 30 95 60 - F 089 56 57 94
bilzen@deMens.nu

huisvandeMens Bree

Opitterstraat 20
3960 Bree
T 089 73 05 00 - F 089 73 05 09
bree@deMens.nu

huisvandeMens Brugge

Jeruzalemstraat 51
8000 Brugge
T 050 33 59 75 - F 050 34 51 69
brugge@deMens.nu

huisvandeMens Brussel

Stalingradlaan 18-20
1000 Brussel
T 02 242 36 02 - F 02 242 56 17
brussel@deMens.nu

huisvandeMens Diksmuide

Esenweg 30
8600 Diksmuide
T 051 55 01 60 - F 051 55 01 69
diksmuide@deMens.nu

huisvandeMens Eeklo

Boelare 131 - 9900 Eeklo
T 09 218 73 50 - F 09 218 73 59
eeklo@deMens.nu

huisvandeMens Genk

Bochtlaan 16 bus 6 - 3600 Genk
T 089 51 80 40 - F 089 51 80 49
genk@deMens.nu

huisvandeMens Gent

Sint-Antoniuskaai 2 - 9000 Gent
T 09 233 52 26 - F 09 233 74 65
gent@deMens.nu

huisvandeMens Halle

Molenborre 28/02
1500 Halle
T 02 383 10 50 - F 02 383 10 51
halle@deMens.nu

huisvandeMens Hasselt

A. Rodenbachstraat 18
3500 Hasselt
T 011 21 06 54 - F 011 23 55 16
hasselt@deMens.nu

huisvandeMens Herentals

Lantaarnpad 20 - 2200 Herentals
T 014 85 92 90 - F 014 85 44 39
herentals@deMens.nu

huisvandeMens Ieper

Korte Torhoutstraat 4
8900 Ieper
T 057 23 06 30 - F 057 23 06 39
ieper@deMens.nu

huisvandeMens Jette

Jetse laan 362 - 1090 Jette
T 02 513 16 33 - F 02 420 42 98
jette@deMens.nu

huisvandeMens Kortrijk

Overleiestraat 15A
8500 Kortrijk
T 056 25 27 51 - F 056 25 27 53
kortrijk@deMens.nu

huisvandeMens Leopoldsborg

Koningstraat 49/gelijkvloers
3970 Leopoldsborg
T 011 51 62 00 - F 011 51 62 09
leopoldsborg@deMens.nu

huisvandeMens Leuven

Tiensevest 40
3000 Leuven
T 016 23 56 35 - F 016 20 75 47
leuven@deMens.nu

huisvandeMens Lier

Begijnhofstraat 4
2500 Lier
T 03 488 03 33 - F 03 488 03 33
lier@deMens.nu

huisvandeMens Lommel

Hertog Jan Plein 24 - 3920 Lommel
T 011 34 05 40 - F 011 34 05 49
lommel@deMens.nu

huisvandeMens Maasland

Pauwengraaf 63
3630 Maasmechelen
T 089 77 74 21 - F 089 77 74 22
maasmechelen@deMens.nu

huisvandeMens Mechelen

Hendrik Consciencestraat 9
2800 Mechelen
T 015 45 02 25 - F 015 43 55 19
mechelen@deMens.nu

huisvandeMens Mol

Laar 2 bus 3a
2400 Mol
T 014 31 34 24 - F 014 31 34 24
mol@deMens.nu

huisvandeMens Roeselare

Godshuislaan 94
8800 Roeselare
T 051 26 28 20 - F 051 26 28 26
roeselare@deMens.nu

huisvandeMens Ronse

Zuidstraat 13 - 9600 Ronse
T 055 21 49 69 - F 055 21 66 68
ronse@deMens.nu

huisvandeMens Sint-Niklaas

Ankerstraat 96 - 9100 Sint-Niklaas
T 03 777 20 87 - F 03 777 31 64
sintriklaas@deMens.nu

huisvandeMens Sint-Truiden

Kazernestraat 10/001
3800 Sint-Truiden
T 011 88 41 17 - F 011 31 26 45
sinttruiden@deMens.nu

huisvandeMens Tienen

Beauduinstraat 42
3300 Tienen
T 016 81 86 70 - F 016 82 40 31
tienens@deMens.nu

huisvandeMens Tongeren

Vlasmarkt 11
3700 Tongeren
T 012 45 91 30 - F 012 45 91 39
tongeren@deMens.nu

huisvandeMens Turnhout

Begijnenstraat 53 - 2300 Turnhout
T 014 42 75 31 - F 014 42 54 40
turnhout@deMens.nu

huisvandeMens Vilvoorde

Frans Geldersstraat 23
1800 Vilvoorde
T 02 253 78 54 - F 02 253 57 87
vilvoorde@deMens.nu

huisvandeMens Zottegem

Kastanjelaan 73
9620 Zottegem
T 09 326 85 70 - F 09 326 85 73
zottegem@deMens.nu

De huizenvandeMens
zijn een initiatief van
deMens.nu

Voor meer informatie:

www.deMens.nu

